

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

NO. 144. — ŠTEV. 144.

NEW YORK, TUESDAY, JUNE 21, 1910. — TOREK, 21. BOŽNIKA, 1910.

VOLUME XVIII. — LETNIK XVIII.

Washingtonske novosti. Parlamentarne preiskave.

Kongres, kateri završuje sedaj svoje letošnje zasedanje se je odlikoval pred vsem vsled mnogih preiskav, ki so bile deloma zelo drage.

VSPEHI PREISKAV SO ZELO DVOMLJIVI.

Se li boče potom preiskav doseglo, se še ne ve in najbrže boče preiskovalni predmeti ostali nespremenjeni.

Washington, D. C., 20. junija. Zasedanje kongresa, katero se boče še ta teden zaključilo, se je tokom vseh mesecih odlikovalo zlasti po vseh znamenitostih; Predsednik je bilo zasedanje izredno dolgočasno in ta dolgočasnost se je le tu pa tam amrknila veselosti, katero so napravili takozvani zborniški republikanski insurgenti, ko so se uprli vladajući zborniškega predsednika Joe Cannona. Druge zanimivosti kongresa so pa bila vsestranska preiskovanja raznih predmetov in raznih dogodkov v republik. Toliko preiskovanj, kakor pri letošnjem kongresu v republikli že dolgo nismo imeli, tako, da zamoremo brez vsake skrbi prav lahko trditi, da tako radovednega kongresa, kakor je bil sedanj, sploh še nismo imeli. Ta radovednost je nastala vsled tega, ker so hoteli v kongresu izslediti razne koristne zakone, o katerih pa dosedaj še ničesar ne vemo.

Najzanimivjša preiskava je nastala brezovno vsled Ballinger-Pinfotove afera, o kateri se je dan za dne včas pisalo po vsem časopisju republikli. To zadevo se je tako pričelo, da so nabrali samo izpovedi raznih priča, da so iz teh listin, ki so vse so tiskane napravili šest velikanskih volanov knjig. Ker je bila ta preiskava tako natančna, da se je o njej izpisalo toliko knjig, bi človek mislil, da boče deželi izredno koristila, vendar pa kaj takega dosedaj še vedno nismo opazili. Poročilo o tej preiskavi še vedno ni izdelano in predloženo kongresu, tako, da najbrže ne boče izdelano pred zaključkom sedanjega zasedanja kongresa. Kakor dobroga zakona po tej preiskavi nikakor ni pričakovati. Namen vse te preiskave gotovo ni bil drug, nego, da se svetu in naši javnosti dokaže, da je naš tajnik notranjih zadev, Mr. Ballinger tako pošten človek, da mora veljati našim državljanom za nekaj vzor, po katerem naj se vsi politiki, kakor tudi oni ljudje, ki so pri vladnem koritu ravnaajo. Ako se pri nas kak urad tako izvestno vodi, kakor urad za notranje zadeve, potem je najboljši, da ostane vse pri starem in da si nihče ne želi kakih sprememb v kabinetu predsednika.

Mnogo je imel kongres opraviti tudi z javnimi zemljišči v Alaski, oziroma z takozvanimi koristimi Morgan-Guggenheimove kapitalistične skupine v imenovanem teritoriju. To zadevo je preiskoval poseben senatovski osek. Tudi ta preiskava, pri kateri se je šlo za varanje vlade za njena zemljišča v imenovanem teritoriju, še vedno ni končana in o tem bomo najbrže prihodno zimo kaj več izvedeli, oziroma tedaj, ko se zvezni kongres zopet snide k rednemu zasedanju.

Nadalje je poseben senatovski osek preiskoval sedanjo dražnjo živil. Pri tem preiskovanju so zaslišali tu li primeroma veliko število prič, ki so prišle v Washington iz vseh krajev dežele. Kak je bil izid te preiskave, za sedaj javnost še vedno ne ve, kajti imenovani osek o tem še vedno ni ničesar poročal. V ostalem se pa tukaj govori, da se je dražnja je vsled tega preiskovala, da se tako našemu prebivalstvu dokaže, da novi carinski tarif ni kriv, da je postalo pri nas vse tako drago. Namen te preiskave toraj ni bila kaj drugega, nego oboje, da potrdi svetlo dokazati, da je sedanji tarif nad vse koristen in da bi brez njega skoraj ne zamogli izhajati. To preiskavo so izpostavili lastniki tovarn in drugi podjetniki, kateri jedini imajo od novega tarifa velikanske koristi. V ostalem je treba tudi pomisliti, da ne boče dolgo, ko se boče pričela kampanja za jesensko volitve in dotodaj je treba prirediti vse po-

Žrtve rudarstva v Zjed. državah.

V letu 1909 v rudnikih in premogovih rovih Zedinjenih držav ni bilo ubitih toliko delavcev, kakor v prejšnjem letu.

KLJUB TEMU JE PA BILO ŠTEVILO ŽRTEV VELIKO.

V imenovanem letu se je v naših rovih pridobilo 450,000,000 ton premoga.

Washington, 20. junija. Statistiki geološkega oddelka zvezne vlade, Edward W. Parker, naznanja, da je bilo leta 1909 pri delu v rudnikih in premogovih rovih manj delavcev ubitih, kakor v prejšnjem letu. Iz njegovega poročila za lansko leto je razvidno, da je moralo lani pri delu v rudnikih in premogovih rovih umreti 2412 delavcev, dočim je število teh žrtv v prejšnjem letu znašalo 2450. Nazadovanje nesreč je tem z večjim veseljem pozdravili, ker so v novejši statistiki vpoštete tudi države Oregon, Texas, Georgia in Virginia, ktere v prejšnjih letih niso bile nikdar vpoštete. V teh državah je bilo lani le 34 rudarjev in premogarjev pri delu ubitih.

Iz poročila imenovanega zveznega urada je nadalje razvidno, da se je tokom lanskega leta pridobilo v premogovih rovih 450,000,000 ton premoga proti 416,000,000 tonam v prejšnjem letu. Na vsakih 186,567 ton pridobljenega premoga pride po jeden ubit premogar. V letu 1907 je bilo pri delu 3125 premogarjev ubitih.

Končno je iz imenovanega poročila tudi razvidno, da je bilo leta 1909 pri delu 7979 premogarjev poškodovanih in ranjenih, oziroma, da je to število žrtv za 1200 večje, kakor je bilo v prejšnjem letu.

ZA VSEBINO TUJIH OGLASOV NI ODGOVORNO NE UPRAVNIŠTVO NE UMEJENIŠTVO.

trebne oficijelne in zaprisebene dokaze, iz katerih boče razvidno, da je republikanska stranka vse blagoslove, ktere ima naše ljudstvo od novega tarifa izposlovala.

Ne boče dolgo in v Washingtonu se boče pričela tudi preiskava proti senatorju Lorimerju iz Illinoisa, kateri si je baje svoj sedež v zvezinem senatu kupil. V Illinoisu je že vloženih več tozadevnih tožb in baje so tudi priče na razpolago, ktere bodo dokazale, kako se v Illinoisu plačuje glasove, ktere tamošnji postavodajalci oddajajo za svoje zvezine senatorje. Tako preiskava je pa vedno delikatna, kajti v senatu je morda še več ljudi, kateri so svoječasto kaj plačali za glasove, ki so bili v njihovo prid oddani in vsled tega se boče z tozadevno preiskavo še nekaj časa čakalo, da se o stvari natančno premisli in da se izdela tak načrt, po katerem se boče stvar tako preiskovala, da boče zapala.

Ravno tako, kakor v zvezinem senatu izleda tudi v zastopniški zbornici. Tudi tukaj so se odlikovali z raznimi preiskavami. Pred vsem so tudi naši zastopniki preiskovali vzroke sedanje dražnje. Preiskovali so naravno ravno tako, kakor v zvezinem senatu in svet še dosedaj ni izvedel, kak je bil izid te preiskave. V ostalem pa dosedaj živila niso postala nitj za jeden cent pri sto funtih ceneje, in nektera so se celo podražila, tako, da so bili tisočaki, ktere je veljala ta preiskava v obeh zbornicah takorekoč v pravem pomenu besede proči vrženi. Zbornica je imela nadalje opraviti še z drugimi preiskavami, med katerimi naj omenimo le ono, ktera se je vršila vsled vplivanja na nektere postavodajalce, da so se slednji upirali predlogu, vsled kterega naj se da parobroilnim družbam kaka državna podpora. Za to vplivanje so baje odgovorni lastniki naših železnic, katerim parniške družbe naravno škodujejo. Ako slednje niso opravljene do kake državne podpore, čemu naj jo dobe parniške družbe, katerih promet nikakor ni tako velik, kakor oni na železnicah, ktere skrbje za meddržavni promet.

Dve novi zvezdi. 47. in 48. država.

Teritorija New Mexiko in Arizona sta postala državi naše unije. — Predsednik Taft je podpisal tozadevni zakonski predlog.

TOZADEVNI ČIN JE BIL ZELO SLAVNOSTEN.

Pri podpisanju zakona je bilo poleg predsednika Zedinjenih držav navzočih mnogo drugih dostojanstvenikov.

Washington, D. C., 21. junija. Včeraj popoldne ob 1:40 je predsednik Taft podpisal novi zakon, kateri določa, da se teritorija New Mexiko in Arizona sprejmeta v zvezo naših držav, oziroma, da postaneta oba teritorija državi. Temu slavnostnemu činu so prisostvovali razni predsednika Tafta, tudi generalni poštar Hitchcock, senator Beveridge, predsednik senatovega odseka za teritorije; zastopnik Hamilton, predsednik zborniškega odseka za teritorije; delegat Cameron iz Arizone; delegat Andrews iz New Mexico; J. T. Williams, urednik lista "Tucson Citizen" in več drugih zastopnikov obeh teritorijev. Predsednik se je poslužil pri podpisu zakona dveh peres; besede "approve, Wm. H." je zapisal z prvim zlatim peresom, ktero je bilo izdelano po naročilu generalnega poštarja Hitchcocka. Svoje ime "Taft" je pa napisal predsednik z velikim peresom, ki je bilo izdelano iz peresa iz peroti orla. To pero je predsedniku podaril delegat Andrews. Besede "June 20, 1910" je zapisal je predsednik zopet z zlatim peresom. Pero iz orlovega peresa so potem poslali v veliki usnjati skatliji v Belo hišo. Potem, ko je predsednik novi zakon polpisal, je čestitil navzočim državljanom omenjenih bivših teritorijev.

Pivnik, s katerim so predsednikov podpis posušili, je predsednikov tajnik Norton podaril delegatu Cameronu v spomin. Cameron je pred petnajstimi leti rešil Nortonu življenje in sicer ko je bil Norton neko noč san v Grand Canyonu. Tedaj je tako omenogel, da ni zamogel ne naprej ne nazaj, ko ga je opazil nek rudar, ki je potekel k Cameronu, kanor so Nortonu prenesli. Tam je ostal toliko časa, da je popolnoma okreval.

Boj z nožmi.

Catskill N. Y., 20. junija. Pri Olsen American Portland Cement Co. vslužbeni delavci so se danes sprli in posledica temu je bila, da se je med njimi vnel pretep, v katerem so nekteri rabili tudi nože po evropskem načinu. Jeden delavec je obveljal na mestu mrtve in šest jih je nevarno ranjenih. Slednje so odpeljali v bolnico v Kingston. Preprij je nastal v nekem boardinghouse, kjer se je nekaj časa tudi streljalo iz revolverjev. Nekteri delavci so hoteli napraviti konec boju, toda vrata so bila zaprta in tako ni nihče zamogel v hišo, dokler niso vrata razbili. Prišli so pa prepozno, kajti jeden delavec je že ležal na tleh mrtve v svoji krvi, dočim je bilo ostalih šest ranjenih. Tudi štiri drugi delavci so zadobili rane, ki pa niso tako nevarne, da bi jih bilo treba poslati v bolnico.

O štrajku premogarjev.

Indianapolis, Ind., 21. junija. Predsednik premozarske organizacije Th. L. Lewis, je odpotoval v Kansas City, kjer se boče vršilo zborovanje in posvetovanje premogarjev in lastnikov premogovih rovoj iz južozpadnih okrajev v svaho poravnauja tamošnjih premozarskih štrajkov. V obeh okrajih štrajka 30,000 premogarjev in le 5000 jih dela na podlagi pogodb, ktere je unija sklenila z delodajalci. Vsi znaki kažejo na to, da boče štrajk kmalo končan.

Povodenj ob reki Potomac.

Washington, 20. junija. Vsled neprestanega deževlja je reka Potomac zajedno s svojimi pritoki izredno narasla, tako, da so ob njej nastale v nižinah povodnji, kakoršnjih že dolgo ni bilo. Največjo škodo je napravila voda zlasti na strani Districta Columbia in sicer v neposredni bližini mesta Washington. Nedaleč od središča tukajšnjega mesta je voda osem čevljev nad takozvano nevarno točko in tam je preplavila veliko vladino zemljišče. Mnogo manjih ladij se je odrgalo od svojih sider in večina jih je poškodovana. Take povodnji tukaj že ni bilo od leta 1889.

Nezgodna na morju.

Halifax, N. S., 20. junija. Ko se je včeraj dopoldne odstranila megla, ki je pokrivala vse obrežje, je možno tukajšnje rešilne postaje opazilo, da je po noči ob južnem obrežju Sable Islanda norveški parnik Heimdal, ki je bil na poti iz Anglije v New Brunswick, obtačaj na peščeninah. Nezgodna je nastala na ravno onem prostoru, na katerem je pred šestimi leti posrečel parnik Skidby. Mornarji so še ostali na parniku in od tu so poslali že pomožne parnike, s katerimi bodo skušali imenovani parnik sploviti. To se jim boče najbrže posrečilo, kajti morje je sedaj mirno.

Blagoslovi tarifa. V prid trgovini.

Izvozna in uvozna trgovina se je vsled novega tarifa izdatno povišala in tudi obrt je dokaj napredovala.

IZREDEN NAPREDEK UVOZA TOVARNIŠKEGA MATERIJALA.

Posebno uradno poročilo vladinega statističnega urada v Washingtonu.

Washington, 20. junija. Od 1. avgusta 1909 do 30. aprila 1910 se je pod novim tarifom uvozna trgovina Zedinjenih držav izredno povečala in je tako napredovala, kakor še nikdar ne popreje. Najbolj je pa napredoval uvoz takozvanega tovarniškega materijala. Napredek pa ni bilježiti je, ako so letošnje številke primerjajo z onimi prejšnjega leta, kajti tudi povprečne številke o uvozni trgovini minulih desetih letih so manjše, kakor one sedanjega časa.

Odkar je novi tarif pravomočen, oziroma tokom zadnjih desetih mesecev, se je uvozilo v Zedinjene države iz inozemstva povprečno vsaki mesec za 65 milijonov dolarjev blaga, dočim je prejšnji uvoz v prejšnjih desetletjih znašal povprečno le nekaj nad trideset milijonov dolarjev.

Boj z nožmi.

Catskill N. Y., 20. junija. Pri Olsen American Portland Cement Co. vslužbeni delavci so se danes sprli in posledica temu je bila, da se je med njimi vnel pretep, v katerem so nekteri rabili tudi nože po evropskem načinu. Jeden delavec je obveljal na mestu mrtve in šest jih je nevarno ranjenih. Slednje so odpeljali v bolnico v Kingston. Preprij je nastal v nekem boardinghouse, kjer se je nekaj časa tudi streljalo iz revolverjev. Nekteri delavci so hoteli napraviti konec boju, toda vrata so bila zaprta in tako ni nihče zamogel v hišo, dokler niso vrata razbili. Prišli so pa prepozno, kajti jeden delavec je že ležal na tleh mrtve v svoji krvi, dočim je bilo ostalih šest ranjenih. Tudi štiri drugi delavci so zadobili rane, ki pa niso tako nevarne, da bi jih bilo treba poslati v bolnico.

O štrajku premogarjev.

Indianapolis, Ind., 21. junija. Predsednik premozarske organizacije Th. L. Lewis, je odpotoval v Kansas City, kjer se boče vršilo zborovanje in posvetovanje premogarjev in lastnikov premogovih rovoj iz južozpadnih okrajev v svaho poravnauja tamošnjih premozarskih štrajkov. V obeh okrajih štrajka 30,000 premogarjev in le 5000 jih dela na podlagi pogodb, ktere je unija sklenila z delodajalci. Vsi znaki kažejo na to, da boče štrajk kmalo končan.

Povodenj ob reki Potomac.

Washington, 20. junija. Vsled neprestanega deževlja je reka Potomac zajedno s svojimi pritoki izredno narasla, tako, da so ob njej nastale v nižinah povodnji, kakoršnjih že dolgo ni bilo. Največjo škodo je napravila voda zlasti na strani Districta Columbia in sicer v neposredni bližini mesta Washington. Nedaleč od središča tukajšnjega mesta je voda osem čevljev nad takozvano nevarno točko in tam je preplavila veliko vladino zemljišče. Mnogo manjih ladij se je odrgalo od svojih sider in večina jih je poškodovana. Take povodnji tukaj že ni bilo od leta 1889.

Nezgodna na morju.

Halifax, N. S., 20. junija. Ko se je včeraj dopoldne odstranila megla, ki je pokrivala vse obrežje, je možno tukajšnje rešilne postaje opazilo, da je po noči ob južnem obrežju Sable Islanda norveški parnik Heimdal, ki je bil na poti iz Anglije v New Brunswick, obtačaj na peščeninah. Nezgodna je nastala na ravno onem prostoru, na katerem je pred šestimi leti posrečel parnik Skidby. Mornarji so še ostali na parniku in od tu so poslali že pomožne parnike, s katerimi bodo skušali imenovani parnik sploviti. To se jim boče najbrže posrečilo, kajti morje je sedaj mirno.

Organizovani tatovi v našem mestu.

Newyorška policija je prišla na sled organizovani tolpi tatov, kateri so kradli voznikom raz vozove blago. Plen te tolpe je bil velikanski.

Poseben uradnik organizacije newyorških lastnikov vozov in ekspresnih družb naznanja, da obstoji v našem mestu dobro organizovana družba tatov, katerih specialiteta je ta, da kradajo voznikom razno blago raz vozov in sicer med razvažanjem iz trgovin na parnike in na železnice. Organizovani tatovi je kakih deset in tem se je posrečilo tokom časa pokrasti za najmanj \$95,000 blaga. Samo tokom zadnjih treh mesecev so ti tatovi pokradli na imenovan način za nekaj nad \$90,000 blaga in samo v minolem tednu so si prilastili za \$15,000 vrednosti. Dosedaj se je posrečilo prijeti tri tatove, kateri so koncem minolega tedna ukradli voz, konja in vse blago, kar ga je bilo na vozu in ktero je bilo vredno \$1500. Sodišče je tri prijete tatove stavilo vsakega pod \$1500 jamčevine. Blago so jim odvzeli in tudi konj ter voz sta se našla.

Največ blaga so pokradli tatovi raz vozov za prevažanje oblek in sukne blaga v srednjem mestu, oziroma v onem okraju, kjer so velike tovarne za izdelovanje oblek. Tatovi so naravno čifuti, kajti večjih tatov v našem mestu sploh ni, kakor so potomci starega Mojzesa, dasiravno je slednji izdelal tudi paragrafe proti tatvini.

Ureditve izseljevanja iz Italije.

Rim, 21. junija. Pri včerajšnji seji poslanske zbornice se je italijanski minister inostranih del, Giuliano, bavil s zakonom za ureditev izseljevanja iz Italije v inozemstvo. Pri tem je povljal, da je taka ureditev nujno potrebna. Glasom določbe novega tozadevnega zakonskega predloga, mora vlada izseljence vsestranski varovati ter jim tudi v deželi, v ktero so namenjeni, v slučaju potrebe najti delo in zaslužke. V domačih lukah mora vlada skrbeti za strogo kontrolo in nadzorovanje izseljencev. Pred vsem pa mora vlada skrbeti za to, da se ne pošiljajo dekleta v inozemstvo v svaho nemorale.

Veliko izseljevanje v Severno Ameriko vlada ne more pomanjšati in vsled tega je sklenila po svojih močeh skrbeti za poplajanje položaja italijanskih naseljencev v Zedinjenih državah. Vsled tega boče pred vsem skrbela za to, da se poviša število italijanskih konzulatov, kateri morajo pred vsem skrbeti za delavske koristi. — Kdaj boče imela Avstrija take konzalate?

Kolonijalna vojna v Afriki.

Lornezo Marquez, portugalska Afrika, 21. junija. Domačini v notranjih krajih dežele Mozambique se upirajo portugalskim četam, ktere hočejo zasesti njihove dežele. Dne 15. junija je prišlo pri Calejo do krvave bitke moč proti moči in šele potem, ko je padlo najmanj 100 domačinov, so zamogli Portugalci imenovano veliko vas zasesti. Boji se nadaljujejo.

Transferirana soproga.

Syracuse, N. Y., 21. junija. V uradu tukajšnjega county-clerka so včeraj izdelali listino, s ktero se potrjuje, da je Frederick H. Jose odstopil svojo ženo Harry W. Rogersu in sicer proti odškodnini v znesku \$1. V pogodbi so navedene tudi določbe glede poravnave nekterih dolgov. Jose je oženjen z transferirano ženo devetnajst let. Rogers je pri njemu stanoval in je bil toraj nekaj "starboarder".

Brazilski predsednik pride na obisk.

Washington, D. C., 21. junija. Novoizvoljeni brazilski predsednik, Hermes de Fonseca, namerava priti v Zedinjene države na obisk in se boče v naši republikli mudil najmanj mese dni. Fonseca boče inauguriran predsednikom v novembur. Sedaj se mu di v Evropi, kamor je potoval vsled povabila nemškega cesarja, da prisostuje vajam nemškega vojaštva. V Zedinjene države odpotuje dne 30. julija in sicer z parnikom Mauretania.

Preveč tobaka. Sežiganje pridelka.

V republikli Honduras je prišlo do revolucionarnega protivladnega gibanja med pridelovalci tobaka.

ZA PREPREČITEV USTANOVITVE TOBAČNEGA MONOPOLA.

Lastniki tobačnih nasadov so pričeli sežigati tobak, da tako onemogočijo ustanovitev imenovanega trusta.

New Orleans, La., 20. junija. Semkaj se poroča iz San Pedro v republikli Honduras, kjer se bavi prebivalstvo izključno le s pridelovanjem tobaka, da je prišlo med lastniki nasadov do revolucionarnega gibanja, ki je naperjeno direktno proti sedanjji vladi. Honduranski kongres se je namreč te dni bavil z zakonskim predlogom, čegar namen je bil, da se nekemu zasebnemu podjetniku poveri monopol vse tobačne obrti v republikli.

Tozadevni predlog je bil sprejet in ko so potem prebivalci v San Pedro, zlasti pa lastniki nasadov o tem izvedeli in ko se je končno tudi sporilo, da je oni, podjetnik vse svoje pravice odstopil trustu za tobak iz Zedinjenih držav, ali znani American Tobacco Co., se je pričelo med lastniki nasadov splošno agitiranje proti vladi. Na ulicah v San Pedro, kakor tudi v vseh drugih mestih so pričeli ljudje s požiganjem celih zavojev najboljšega tobaka. Kasneje je pa prišlo poročilo, da je kongres tozadevni predlog odklonil. V ostalem pa lastniki nasadov tudi o kakem državnem monopolu tobaka nečejo ničesar vedeti.

Nezgode na železnicah.

New Orleans, La., 20. junija. Nek tovarni vlak New Orleans Terminal železnice je pri Metairie Crossing na meji mesta skočil raz tir in pri tem sta bila sprevodnik in nek zavrač na mestu ubita. Kako je nesreča nastala, ni znano.

Seranton, Penn., 20. junija. Blizo tukajšnjega mesta je nek ekspresni vlak povozil čifuta Samuel Berneja iz Bayonne, N. J. Mladenci je zadobil tako nevarne poškodbe, da je kmalo nato umrl. Berne je zajedno z nekim drugim čifutom trempal v San Francisco, da prisostuje tamkaj roko-bojci med Jeffriesom in Johnsonom. Oba sta imela le \$40 premoženja in s tem denarjem sta se podala na dolgo pot. Prvi naravno ni prišel daleč, kajti tukaj ga je dohitela smrt.

Rodbinska žaložnja dalmatinskega Hrvata.

V San Jose, Cal., je 29 let stari Ivan Petranović streljal na svojo 17 let staro ženo, ktero je tudi z nožem nevarno ranil, nakar si je prerazvil prst. Oba bodeta umrla. Petranović se je z svojo ženo poročil v Dalmaciji in sicer ga je tamkaj pri poroki zastopal nek njegov prijatelj. Njegovi ženi pa ni ugajalo v Ameriki in vsled tega je Petranovićeva neprestano prosila, naj jo pošlje nazaj v Dalmacijo. Vsled tega sta se prepirala in tako je prišlo do žaloigre.

Morilec Alme Kellner v Texasu.

Louisville, Ky., 21. junija. Velika porota tukajšnjega mesta je vložila proti Nemeu Jos. Wendlingu obtožbo z ktero se ga obdolži, da je umoril Almo Kellner, hčerko tukajšnjega pivovarja, ktero so našli umorjeno in razkosano v kleti pod katoliško cerkvijo, v kateri je bil morilec za cerkovnika. Nemeu Wendling je sedaj baje v Texasu in vsled tega je tamošnji governor že podpisal potrebne listine, da se morilec pošlje semkaj, kakor hitro se ga prime. Morileca baje že tamošnja policija opazuje.

Sotrudnika

potrebujemo pri našem uredništvu. Vešč mora biti slovensčine, angleščine in nemščine. Plača po dogovoru. Oglašje naj se lo taki, kateri so v istini močni pisati za dnevnik in biti uredniku dobra pomoč. (v d)

Iz Avstro-Ogrske. Hedervaryjeva reklama.

Umetno ustanovljena in z pomočjo vojaškega nasilja izvoljena vladina stranka se je sešla in svrho posvetovanja glede vladinih poslov.

POSLANCI SO HEDERVARYJA NAVDUŠENO POZDRAVILI.

V Ivovskem čifutskem okraju se je podrla neka hiša in tem povodom je bilo deset ljudi ubitih.

Budimpešta, 21. junija. Tukaj se je pričelo posvetovanje poslancev takozvane vladine stranke, ktero je grof Klauen Hedervary ustanovil z pomočjo skrajnega nasilja in hajnotov avstrijske vojske povodom zadnjih državnozborskih volitev. Hedervaryja so "izvoljeni" poslanci navdušeno pozdravili, nakar je v daljšem govoru povdarjal, da je ogrski "narod" pri zadnjih državnih volitvah v dovoljni meri dokazal, da se je naveščal neprestane obstrukcije in da boče vztrajal še v nadalje pri dualizmu.

Grof Tisza, kateri se je vdeležil zadnjega volilnega boja zajedno z Klauenom, je izjavil, da Klauen vsa stranka v popolni meri zaupa, kajti Klauen je baje dokazal veliko srčnost, ko je prevzel vladno stvar v tako težavnih okoliščinah, kakor so bile pred volitvami na Ogrskem. Predsednikom zmagovite in korumpirane vladine stranke, je bil odbran Dezider Fercezel.

Lvov, Galicija, 21. junija. V čifutskem okraju tukajšnjega mesta se je včeraj pripetila večja nesreča, vsled ktere je moralo umreti deset ljudi. Nek trinaestopitna hiša, o kateri so že stavbene oblasti izjavili, da je tako stara, da v njej ljudje ne morejo več bivati, se je ponoči podrla. Stanovniki, ki so bili večinoma še v posteljah, se niso zamogli več rešiti in tako so razvaline trideset ljudi pokopale. Dosedaj so prinesli izpod razvalin deset mrtvecev in tudi ostali so tako nevarno poškodovani, da ne bodo več okrevali.

Truplo v kovčeku.

V veži hiše št. 51 Goerck St. v New Yorku so našli velik kovček, o katerem ni nihče vedel, čegar da je. Hišnik imenovane hiše je le toliko vedel, da sta kovček pripeljala dva moža. Vsled tega so potem kovček na policijski postaji odprli in v njem so našli truplo umorjenega zlatarja Moses Sachsa. Kedo je morilec tega nesrečnika in kje se je izvršil umor, se dosedaj še ne ve, vendar pa zatrjuje policija, da se jej boče tokom jednega dneva posrečilo dobiti morilec.

Ženo in otroka umoril.

Lancaster, Pa., 21. junija. Tukaj so zapeli dijaka J. C. Griecija iz Sharpsburga, Md., ker je osumljen, da je umoril svojo ženo in otroka. Minoli četrtke se je s ženo in svojimi otrokom odpeljal in od onega časa nihče več videl njegove žene in otroka. Griec trdi, da je njegova žena potovala k svoji materi v Sharpsburg, toda policija je doznala, da žena z otrokom ni prišla tje kaj.

Denarje v staro domovino

pošiljamo
za \$ 10.35 ..... 50 kron,
za 20.50 ..... 100 kron,
za 41.00 ..... 200 kron,
za 102.50 ..... 500 kron,
za 204.50 ..... 1000 kron,
za 1020.00 ..... 5000 kron.
Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. poštni hranilni urad v 11. do 12. dneb. Denarje nam poslati je najpriljubnejše do \$25.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft. FRANK SAKSER CO., 82 Cortlandt St., New York, N. Y. 6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio. (v d)

GLAS NARODA
(Slovenski Dnevnik)
Owned and published by the
Slovene Publishing Co.
(a corporation.)
FRANK SARKER, President.
VICTOR VALJAVEC, Secretary.
LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and
address of above officers: 68 Cortlandt
Street, Borough of Manhattan, New York
City, N. Y.

Če celo leto velja list za Ameriko in
Canada \$3.00
pol leta 1.50
leto za mesto New York 4.00
pol leta za mesto New York 2.00
Evropa za vse leto 4.50
pol leta 2.50
četrt leta 1.75

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan iz-
venzmi nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
issued every day, except Sundays and
Holidays.
Subscription yearly \$3.00.

Advertisements on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebni se ne
tlačijo.
Denar naj se blagoviti pošiljati po
Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov
prosimo, da se nam tudi prejšnje
bivališče naznači, da hitreje najde-
mo naslovnika.

Dopisom in pošiljatom naredite ta na-
črt:
"GLAS NARODA"
68 Cortlandt St., New York City.
Telefon 4687 Cortlandt.

**Zopet svetovne raz-
stave.**

Mesti New Orleans in San Fran-
cisco sta pričeli z medsebojno kon-
kurenco glede prireditve svetovne
razstave: otvoritev panamskega pre-
kopa, anno Domini tisočdevetstoin-
petnajst bode namreč dala povoda za
tako prireditve in poleg tega tudi za
odiravanje tujeve, kateri bodo tedaj pri-
šli iz vseh krajev sveta v Ameriko,
da prisotnostjo velikansko slavnos-
tim. Obe mesti se skušata prekositi
s skrajno velikimi svotami, ki v
medsebojni konkurenci neprestano
naraščajo: pet, šest, sedem milijonov
dolarjev skuša vsako mesto nabrati za
to svrhu — in ako pridene jedno
mesto pol milijona dolarjev, pridene
drugo potem takoj nadaljni milijon.
Ves ta denar se bode potem, ko pri-
dejo tuje, naravno dobil nazaj in po-
leg tega tudi obresti in obrestne ob-
resti.

Mizlica za svetovno razstavo se pa
ni pojavila le na jugu in zapadu, tem-
več tudi pri nas na iztoku. Tudi New
York, oziroma posebna skupina New-
yorčanov in rada imela svetovno raz-
stavo in sicer leta 1913 — v spomin
na prve naselbine na otoku Manhat-
tanu, na katerem sedaj stoji glavni del
našega mesta. Newyorška svetovna
razstava je potrebna pred vsem za
one ljudi, kateri špekulirajo z zem-
ljišči in za lastnike hotelov.

Kje naj se toraj priredi svetovna
razstava? Morda pride na vse zadnje
še do vojne med Louisiano in Cali-
fornije — in ali ne bode svetovna
razstava leta 1913 ugonobila ono, ke-
ro nameravajo prirediti leta 1915? V
ostalem se seveda lahko prapusti vsa-
kemu svoje in sicer na ta način, da
se priredijo kar tri svetovne razstave
skupaj: "jedno leta 1913 v New
Yorku, drugo 1914 v New Orleansu
in tretjo leta 1915 v potresnem me-
stu San Francisco." Toda bi li zmo-
glo naše prebivalstvo prenesti trojno
izkoristitje?

Vsed tega bi bilo vsekako boljše,
ako bi se v vsakem imenovanem mest
priredila po jedna lokalna razstava.
New York ima že svojo razstavo, ozi-
roma ta razstava je New York. In
New Orleans ter San Francisco naj
napravita ravno take razstave.

"Anti-socijalisti."

Poročali smo, da je gotovo število
duhovnov najrazličnejših veroizpiti
ustanovilo takozvano "antisocijalis-
tično ligo": "v svrhu vzdrževanja
lojalnosti prebivalstva napram na-
pravam, potom katerih je postala A-
merika dežela svobode, napredka in
spoštovanja zakonov.... in v svrhu
vzdržanja ameriškega ideala domovja,
svetosti rodine, ljubezni do domo-
vine in večnih resne raznih ver, ke-
ter tvorijo podlago naše civilizacije."
Program je toraj krasen, kajti vse
to se čita nekako tako, kakor v prvem
verz 13. odst. korintskega pisma, o-
ziroma razni reverendi govore hkrati
s človeškimi in angeljskimi jeziki, da-
s ravno se vse to sliši nekako tako,
kako glas, ki prihaja — iz počenega
loca. — Vse navedene točke idealis-
tičnega programa nimajo prav ničesar
opraviš s socijalizmom ali anti-
socijalizmom, to tembolj, ker so v
polnem pomenu besede slične naukom
takozvane "christian science", ozi-
roma nauka, glasovitega se za-

more z vero vsako bolezen ozdra-
viti.

Ako hočejo člani nove lige storiti
socijalizem neškodljivim, potem mo-
rajo pričeti pri koreninah socijalizma.
Ovi morajo izkoptati tla, iz katerih do-
biva socijalizem svojo hrano; oni mo-
rajo odpraviti vse krivice, ki delo
današnja družba ljudskim masam;
odstraniti morajo vsa nasilja in sa-
movoljo bogatinov in podjetnikov na
pram delavcem, kajti jedino le pod-
jetništvo je s svojim vsestranskim iz-
koristanjem ljudskih mas zakrivilo be-
do, v kateri morajo živeti one mase,
iz katerih se ustvarja socijalizem in
nezadovoljstvo.

Pravilno je, da se zamore pričeti
z bojem proti "socijalizmu" — toda
le z dejanji: z bojem proti onim ele-
mentom, kateri socijalizem ustvarja-
jo — ne pa s frazami in molitvami...

DOPISI.

Midway, Kans.
Cenjeni gospod urednik:—
Tukaj v naši zasebini imamo že
od aprila naprej slabe čase in to zato,
ker ves čas štrajkamo in delo počiva.
Male dražbe so priznale unijo, a vse
velike se pa branijo in zato delo mi-
ruje. Rojaki, bodimo složni in vztra-
jajmo; naj se vendar ne najde no-
benega, da bi šel za skaba, ker skabje
bi bili naša največja škoda. Da bo-
demo končno zmagali, je gotovo in
neodolno družb nam to spričuje; ako
se male družbe podale, se bodo tu-
di velike. Rojakiom ne svetujem sem
hoditi dela iskati, dokler štrajk ne
bode popolnoma končan.

Srčni pozdrav rojakom po širnej
Ameriki.
A. M., poročevalec.

Bowen, Colo.
Dragi gospod urednik:—
Odstopite tudi meni malo prostora
v nam priljubljenem listu. Dne 12.
m. po noči med 2. in 3. uro so pi-
janci 42krat ustrelili v hišo rojaka
Fran Ravnikarja; v sobo kjer zakon-
ska spita, je dardilo 9 strelcev. Ko je
bilo zmagalo vpitje, sta na srečo
vstala pet minut prej, predno se je
pričelo streljanje in tako sta se re-
šila gotove smrti. Nemila osoda pa
je doletela rojaka Antona Zogana, ko
je šel ven pogledati, in zadela ga je
kroglja, da se je mrtev zgrudil. Po-
kojnik je rodum iz Spodnjega Štajer-
skega, star je bil 32 let, samec, ter ni
bil pri nobenem družtvu. V stari do-
movini zapuša mater, brata in dve
sestri. Dobri rojaki so nabirali do-
brovolje doneske, da smo pokojnika
po katoliških obredih pokopali dne
14. t. m. ob 10. uri dopoldne v Tri-
nidad, Colo. Ubit je bil tudi jeden
Mehikane, štirje so bili pa ranjeni.
Tako se godi v Colorado! Med raz-
grajajo se bili najvišje vslužbeni
premogarske družbe.

Srčni pozdrav rojakom in rojaki-
njam.
Ž. Sp., naročnica.

Pogled v vesoljstvo.

Koliko ljudi gre brezbrzično mimo
največjega čudesa, neskončnosti ve-
soljstva, ki nam je nebo razodeva
vsako noč! Koliko ljudi gleda topo
tja gori v čarobni nebeski obok, ali
se k večjemu od pogleda v zvezdno
nebo udaja lenemu romantičnemu sa-
njarenju! In vendar: ako človek le
kolikčič zna čitati v ono nam vedno
odprto knjigo, kaká sreč in dušo po-
zdigujejoča zavest ga navdaja! Kaj
smo mi črvički na tem neznanem
trabantu solnea, ki je le zvezda, ka-
kor vse druge na nebu?! Kako sme-
ne in malenkostne se nam zdijo proti
veščanstvu vesoljstva naše vsakdanje
skrb, naše tuge, naše življenje! V
trenotkih malodušnega obupavanja
naj človek z razumevanjem išče to-
lažbe v odprti knjigi vesoljstva in to-
lažbo najde, mora jo najti.

Mimo naše zemlje je žvilgal nebes-
ni potepuh — Halleyev komet — in
izredna prikazen je naenkrat vzbudi-
la zanimanje tudi za vse druge ne-
besne prikaznibe prikazni. Kdor
je pred petimi tedni zjutraj občudo-
val zvezdo-repatico, opazil je v nje-
ni bližini veliko zvezdo, zarečo kakor
električna obločnica na nebu. Ktera
je ta krasna zvezda? Čulo se je pov-
sod in daljnogledi improviziranih a-
stronomov, ki so gledali komet, so se
obračali tudi k divnemu nebesnemu
telesu. Koliko ljudi je tako pred pe-
timi tedni prvi občudovali planet
Venero? Ravnotako se vznaja zani-
manje za najsvetlejšo konstelacijo.
Prvič se le je marsikomu prišlo vpra-
šanje na usta: Kaj je vendar ta ko-
met, kaj so planeti, kaj so zvezde, ka-
ko razmerje je med temi nebesnimi
telesi? Kaj je naša zemlja, od kje,
kod, kam plovemo?

Naj bodo te naše črtice poljuden
odgovor na taka vprašanja. Vržimo
površen pogled v vesoljstvo!

Držirjene na nebesnem oboku zdijo
se nam zvezde. Kar je človeško oko

vrlo svoj pogled na zvezdno nebo,
se ni ničesar znatnega spremenilo v
njegovi obliki. Skopine zvezd, ki so
jih ljudje pred tisoči leti združili v
konstelacije — so zvezdja — in jim
dali lepa mitološka imena: imajo
danes isto obliko. Kakor danes vi-
dimo "Veliki voz", najbolj znano
konstelacijo, tako so ga videli tudi
stari Egipčani. Zato smo zvezde imeno-
vali fiksne zvezde, nepremičnice, da
jih razlikujemo od drugih nebesnih
teles, ki spreminjajo dan na dan svo-
jo lego v firmamentu. Ti zadnji so
planeti.

Toda tudi pri nepremičnicah, ali
kratko rečeno: zvezdah, ki niso dra-
gega, nego ravno taka solnea, kakor
je naše, je njih mir le dozveven. Le
njihova velikanska daljava proizvo-
čuje, da se nam dozdevajo nepremič-
ne dočim so planeti — sinovi našega
solnea — primeroma nam jako blizo.

Napravimo si približen pojem o da-
ljavah v vesoljstvu! Pas okolo pla-
neta, na katerem mi prebivamo, Zem-
lje, meri 40.000 kilometrov; moderni
brzovlak bi toraj ob neprestani vo-
znji prevozil pot okolo zemlje ob ekva-
torju v 20 dneh. Ali kaj je zemlja,
to prebivališče približno 1500 milijon-
ov ljudi, nasproti solneu, v kterega
orjaškem telesu bi našlo mesta več
nego 1 1/2 milijonov zemelj — vseh kro-
gelj! In s takimi solnei — zvezdah na
nebu — je vesoljstvo napolnjeno, ka-
kor naša soba s švigajočimi drobnimi
prahom! Milijoni takih solnei tvorijo
blesteči pas "Mlečne ceste", milijoni
solnei z brzokne več milijoni zemelj!
Kako mala in neznanca je vendar naša
zemlja, za ktere posest se člove-
stvo kolje od tisočletij sem!

Meseč, trabant, sin naše Zemlje,
kako primeroma blizo je nam! Le
mal skok je do njega za zvezdoslov-
ca, kajti le 384.000 kilometrov daleč
od Zemlje hodi blede tovariš svojo
prastaro pot. Trideset zemeljskih
krogelj, nanizanih druga poleg druge,
bi že premostilo prostor med njim in
nam, le šest mesecev bi porabil brzov-
vlak do tja, in malo več nego eno se-
kundo bi porabila brežična brzojavka
od Zemlje do Lune. Ali Luna je
takorekoč še kos Zemlje same, njen
zvesti trabant, lahko bi rekli, mal
otok tik kopne "Zemlje". Velikan-
sko naraščajo že daljave, ako počste-
mo sestre naše Zemlje, hčerke Solnea,
kakor ona sama, one zvezde, ki jim
pravimo planeti in ki kakor Zemlja
krožijo okrog Solnea. Tik za zahod-
nom Solnea, ali tik pred vzhodom se
sveti kakor čist plamen na nebu kras-
na večernica, oziroma danica, najbliž-
ji nam planet Venera. Najbližja je
od vseh planetov naši Zemlji, saj je
od nseh do nje le 40 milijonov kilo-
metrov!

Kako lahko se to izgovarja in ven-
dar kako malo zamoremo mi pojmiti
tako orjaško daljavo! To je stoštiri-
kratna daljava Zemlja-Luna; 52 let
bi moral voziti brzovlak od Venera,
da bi prehitel prostor med njo in na-
mi celo tedaj, kadar sta si obe nebes-
ni telesi najbližji; kroglja iz puške,
ki preletava kilometer v dveh sekun-
dah, bi bila — ako bi ohranjala isto
hitrost — nad 2 in pol leta na poti!
Brežična brzojavka pa bi rabila od
Venera do Zemlje 2 in četrt minute,
kajti električni valovi se širijo v pro-
stor z neverjetno hitrostjo od 300.000
kilometrov v sekundi. Ravnotako ra-
bi tudi svetloba, ki ima isto hitrost.

Kako daleč je to vese od nas, in
vendar je lepa Venera naš najbližji
"sosed", ta planet je najbližje mesto
v državi Solnea. In Solnea je že sko-
raj štirikrat dalje od nas nego Ven-
era; 190 let bi vozil brzovlak, 9 in pol
leta bi letela kroglja iz puške, 8 in
pol tretjino minute bi bili na potu
električni valovi in ravnotoliko časa
potrebuje solnčna svetloba do nas,
kajti daljava od Solnea do Zemlje
znaša 150 milijonov kilometrov!

Ali tudi Solnea se še nahaja v so-
sedstvu naše Zemlje. Še v našem
solnčnem sistemu, v državi planetov
— takorekoč v naši domačiji v ve-
soljstvu — treba nam se spopriznati
s še večjimi daljavami. Največji brat
Zemlje, Jupiter, je že 5 1/2krat dalje
od nas nego Solnea, skoraj desetkrat
dalje je nam Saturn s svojim obro-
čem, in do Urana, ki ima svoj kolo-
bar okrog Solnea onkraj Saturna, je
še enkrat tako daleč. 2700 milijonov
kilometrov leži med tem planetom in
našo zemljo, ko sta si najbližja; oko-
lo 3500 let bi moral dan in noč dir-
jati brzovlak, skoraj 175 let bi mo-
rala po prostoru letati kroglja iz pu-
ške in brežična brzojavka bi rabila
od Urana do Zemlje 2 in pol uri, kol-
iko ravno tudi rabi, predno prihaja
njegova svetloba do nas. Ali še ni
došena meja solnčnega sistema —
naše domačije v vesoljstvu. Daleč se
razprostirajo prazni prostori v teh
od Solnea oddaljenih okrajih, le ko-
met in utrički švigajo po njih; mi
potujemo in potujemo na krilih fan-
tazije dalje po nizmerih puščavah
in konečno prihajamo do zadnje meje
našega solnčnega sistema, do Neptu-
na — 30krat dalje od Solnea, nego
Zemlja. Naše naše Zemlje ni zdav-
ni več videti, njena daljava od Sol-
nea — 150 milijonov kilometrov — se
je, od tu gledaje, skrčila na pičico in
Zemlja se je potopila v žarkih Solnea.
In ako bi se hoteli od tega naj-
bolj daljnega brata naše Zemlje pov-
rniti nazaj domov, bi se morali voziti
okolo 5700 let z brzovlakom; 285 let
bi rabila za to pot kroglja iz puške
in električni valovi, ki v eni sami se-
kundi več nego sedemkrat prikožajo
Zemljo, ob ekvatorju, bi rabili od Ne-
ptuna do Zemlje čez štiri ure.

Kar meša se nam! Kaj naj počne-
mo s takimi številkami? Mi jih ne
moremo več pojmiti, kar dušajo nas.
In vendar smo mi še vedno v svoji
domačiji, v kraljevstvu Solnea, ki ob-
seva še vse te planete, ravno kakor
nas, četudi v daljnih mejah kraljev-
stva z veliko manjšo stojajmo in o-
svetljujejo silo. Mi stojimo z Neptu-
nom le na meji našega solnčnega
sistema; ali vesoljstvo kar mrgoli od
takih solnčnih sistemov. Orjaške da-
ljave leže med temi podčinimi kra-
ljevstvi vesoljstva, v kterih kraljevo-
je Solneu podobne zvezde. Le malo
zvezd je tako "blizo" našemu soln-
čnemu sistemu, da je možno natančno
izračunati njihovo daljavo.

Najbližji brat našega Solnea, naj-
bližja zvezda je svetla zvezda na juž-
nem nebu, ki je imenujemo "Alpha
Centauri". Ta najbližji sosed in to-
variš našega Solnea leži od solnčnega
sistema nad 9000krat dalje, nego je
oddaljen zadnji planet Neptun od
Solnea; 52 milijonov let bi moral vo-
ziti brzovlak, 2 in pol milijona let bi
moral leteti kroglja iz puške, da bi
dosegla tega "sosedu" Solnea, kajti
njegova daljava od nas znaša 41 bili-
jonov kilometrov! 4 in tri četrt leta
bi bili električni valovi na poti iz
Zemlje do sosednega solnea. Pri ta-
kih grozljivih številkah si ni me more-
mo več ničesar predstavljati. Posku-
simo naj z manjšim, bolj človeškim
merilom! Rečimo, da Solnea ne bi
bile dalje od Zemlje, nego eno naše
oko od drugega, in izračunimo, v ka-
kem razmerju bi bila oddaljena od
naših oči ona zvezda v Centauru, pa bi
znašala njena razmerna daljava od
naših oči še vedno 16 kilometrov. In
to je sosed Solnea! Najbližja nam
zvezda izven kraljevstva Solnea in
planetov!

Za take gorostasne daljave v vesol-
jstvu ne zadostuje že več običajna
merila; kako naj si predstavimo, kaj
pomenja pravzaprav daljava bilijonov
kilometrov? Za to so si zvezdoslovci
iznašli primernejše merilo za daljave
zvezd: "svetlobna leta". Izračunalo
se je hitrost, s katero se širi svetloba,
in se je našlo, da preletavajo svetlob-
ni valovi v vsaki sekundi 300.000 kilo-
metrov. Njih hitrost je ista kakor
ona električnih valov. Lahko račun
nam kaže, da rabi svetloba le 1 in čet-
rt sekunde, da prodira od Lune do
Zemlje. Pot pa za prehod ktere rabi
svetloba celo leto, imenuje astronom
"svetlobno leto". Ker ima leto
31.556.926 sekund in se žarki svetlobe
širijo s hitrostjo 300.000 kilometrov
v vsaki sekundi, predstavlja svetlob-
no leto orjaško progo približno 9 in
pol bilijonov kilometrov, za ktero
progo bi rabil brzovlak okolo 12 mi-
lijonov let. Ona najbližja nam fiksna
zvezda, Alpha Centauri, je pa, kakor
se je izračunalo, 4,3 svetlobnih let da-
leč od nas; toraj 4 leta in 109 dni ra-
bižo žarki one zvezde, soseda našega
solnčnega sistema, predno pridejo od
nje do nas. Ako bi ta zvezda danes
ugasnila, mi bi jo videli bleti na ne-
bu še vedno nadaljina 4,3 leta, kajti
toliko časa bi bili njeni poslednji žar-
ki še na poti, predno bi zadeli naše
oko! In ta zvezda, ponavljamo, je
naš sosed! Druge fiksne zvezde so
nam desetak, stokrat še bolj odda-
ljene. Mi že ne moremo meriti njih
daljave, le iz njihove velikosti in več-
je dozdevne nepremičnosti daje se
sklepati njih približna daljava. Po-
larna zvezda je 60. svetla zvezda Ka-
pella v sozvezdju Voznika okolo 70
svetlobnih let oddaljena. Za one z-
vezde, ki jih samo še moremo videti s
prostim očesom in ki jih astronomi
imenujejo zvezde šeste velikosti, so
računi izdali daljavo okroglih 330
svetlobnih let; zvezdice 8me velikosti
so približno oddaljene 780 svetlobnih
let, in one drobne zvezdice, ki tvorijo
v svoji skupnosti med žar Mlečne
ceste, ležijo — kakor se čeni — okolo
4000 svetlobnih let daleč od naše do-
mačije v vesoljstvu.

4000 svetlobnih let! Nima smisla,
da bi premisljal o takih daljavah, da
bi jih hoteli pojmiti; nepojmljivo so
za nas, ravno tako, kakor more bakte-
rija v kapljici vode biti nepojmlj-
iva velikost oceana.

In kaj je ta Mlečna cesta? V než-
nem žaru razprostrta se nad nami o-
bok Mlečne ceste, ali isti nadaljuje
tudi na nebu južno zemeljske polovi-
ce. Spoznalni zmože, da gre tu za veli-
kanski obroč, ki gre okolo vsega ne-
besnega obočja: sredi tega obroča pa
se nahaja vse ogromno število sozve-
zdij in zvezd. Ta velikanski obroč
je sestavljen od milijonov zvezd, mi-
lijonov solnei, in notri v ogromnem,
morda 8000 svetlobnih let širokem
prostoru, ki ga obkrožuje Mlečna ce-
sta, ki zopet obkrožuje solnea, vse

zvezde, leži tudi naše Solnea s svojo
Zemljo in z drugimi planeti. Tako je
Mlečna cesta meja, takorekoč ograja
te mogočne množice zvezd, ki jih vi-
dimo na nebu, in tvori sistem, ki je
sestavljn od milijonov solnčnih si-
stемов.

"Sistem Mlečne ceste" imenujejo
astronomi to velikansko skupino. Naj-
zletimo s krili fantazije daleč, daleč
še onstran vseh zvezd, onstran Mle-
čne ceste; slednjaj iz neizmerne dalja-
ve bi videli, da ta vse ogromni kom-
pleks solne plava kakor osamljen, mo-
gočen, zareč otok v vesoljnem prostoru
in da je njegova oblika lečasta.
Leča, ki je sestavljena iz približno
300 milijonov solnei, oddaljenih drug
od drugega po orjaških daljavah!
Gostejše zasejani rob te ogromne le-
če tvori Mlečna cesta; sredi se naha-
jajo vse druge zvezde in med njimi,
kapljica v morju vesoljstva, naše
Solnea, okolo kterega se mi sučemo.

Ali tudi tu ni še konce vesoljstva!
Kaj pa je 8000 svetlobnih let proti
večnosti, neskončnosti prostora? Ka-
kor tvori Zemlja s svojo Luno neki
sistem za-se, kakor tvori Solnea s svo-
jimi planeti zopet večjo enoto, tako
je tudi sistem Mlečne ceste zopet en-
ta v vesoljstvu. In kakor je nešte-
vilo zemelj, neštevilno solnei v vesol-
jstvu, tako je brzokne tudi več takih
mlečnocestnih otokov. Naši daljno-
gledi nam kažejo v nepreračunljivih
daljavah onstran obroča Mlečne ce-
ste svetleče oblačke, ki se pod po-
večevaljnimi stekli spreminjajo v na-
še začudenje in ogromne kupe zvezd!
Oblika mnogih takih velikih "me-
gel", n. pr. one slavne megle, ki so
vidimo v sozvezdju Andromede, je
tudi lečasta! Toraj mlečnocestni si-
stemi onkraj Mlečne ceste! Koliko
si oddaljeni? Ne vemo. Saj vidi-
mo že zvezde skrajnih delov naše
Mlečne ceste v svetlobi, ki je izšla od
njih pred 3500 leti. Mnogo od teh
zvezd je brzokne že ugasnilo, ali njih
žarki švigajo še vedno po prostoru.

O onih daljnih svetlih meglah, ki se
v naših orjaških teleskopih razkriva-
jo kakor novi mlečnocestni sistemi,
kaj naj bi izvedeli? Stotisočero let
morda rabi njih svetloba do nas!
Tu opetjajo naše moči, zmeden se
zgublja tuhtajoči naš duh v neskon-
ne daljave. Velikost, daljava, doba,
to so pač pojmi, ki nimajo nikakega
smisla v neskončnosti prostora in
večnosti časa!

Iz slovanskega sveta.

Jugoslovanski dijaški kongres.

Iz Sofije poročajo: Tu so bili od-
poslanci srbskih akademikov iz Bel-
grada, da povabijo svoje bolgarske
kolegce na jugoslovanski kongres, ki se
ima na jesen vršiti v Belgradu. Bol-
garski akademiki so imeli nato po-
soben sestanek, na katerem so sprejeli
to-le resolucijo: Bolgarski vsenčisti-
niki se udeležijo kongresa, ki se vrši
v Belgradu meseca oktobra t. l. Na
tem kongresu se naj sprejmejo te-
meljne točke programa, na podlagi
kterih je mogoče skupno delo vsega
jugoslovanskega dijaštva.

Iz črnogorske vojske.
Knez Nikola je odredil, da se črno-
gorska vojska razdeli v dva diviziji.

Tri stoletja.
V Kragujevcu v Srbiji se je za
časa predsedanje poplave utopila neka
ženska, stara 111 let. Živela je v 3.
stoletjih. Rodila se je leta 1709. Ži-
vela je leto dni v 18. stoletju, potem
vse 19. stoletje in še 10 let 20. sto-
letja. V resnici redek slučaj.

Zatvoritev srbskih šol na Turškem.
Iz Soluna poročajo, da je dala tur-
ška vlada zapreti vse srbske šole v
Plevlju, ker se učitelji niso hoteli po-
koriti predpisom novega šolskega
zakona.

To in ono.
Z ogrskih železnic.

Lepe razmere morajo vladati na
madjarskih železnicah. Te dni so
namreč na kolodvoru v Velikem Va-
radinu pozabili izklicati osobni vlak,
ki vozi v Kolosvar, vsled česar je
vlak odšel — brez potnikov! Ostalo
je na kolodvoru več sto potnikov, ki
so plačali karte. Seveda je nastal
velikanski škandal. Potniki so na-
skočili prometne pisarne, a uradniki
niso mogli storiti drugega, nego da
so povrnil denar za kupljene karte.
Več potnikov vložilo tožbe za odškod-
nino.

Največji akvarij na Nemškem.
Iz Lipskega javljajo: V tukajšnjem
zoološkem muzeju je bil te dni otvor-
jen največji morsk in sladkovodni
akvarij na Nemškem. V 306ih velikih
posodah je razstavljen fauna Severne-
nega in Baltičkega morja ter fauna
nemških jezer.

— 150 milijonov kilometrov — se
je, od tu gledaje, skrčila na pičico in
Zemlja se je potopila v žarkih Solnea.
In ako bi se hoteli od tega naj-
bolj daljnega brata naše Zemlje pov-
rniti nazaj domov, bi se morali voziti
okolo 5700 let z brzovlakom; 285 let
bi rabila za to pot kroglja iz puške
in električni valovi, ki v eni sami se-
kundi več nego sedemkrat prikožajo
Zemljo, ob ekvatorju, bi rabili od Ne-
ptuna do Zemlje čez štiri ure.

Kar meša se nam! Kaj naj počne-
mo s takimi številkami? Mi jih ne
moremo več pojmiti, kar dušajo nas.
In vendar smo mi še vedno v svoji
domačiji, v kraljevstvu Solnea, ki ob-
seva še vse te planete, ravno kakor
nas, četudi v daljnih mejah kraljev-
stva z veliko manjšo stojajmo in o-
svetljujejo silo. Mi stojimo z Neptu-
nom le na meji našega solnčnega
sistema; ali vesoljstvo kar mrgoli od
takih solnčnih sistemov. Orjaške da-
ljave leže med temi podčinimi kra-
ljevstvi vesoljstva, v kterih kraljevo-
je Solneu podobne zvezde. Le malo
zvezd je tako "blizo" našemu soln-
čnemu sistemu, da je možno natančno
izračunati njihovo daljavo.

Najbližji brat našega Solnea, naj-
bližja zvezda je svetla zvezda na juž-
nem nebu, ki je imenujemo "Alpha
Centauri". Ta najbližji sosed in to-
variš našega Solnea leži od solnčnega
sistema nad 9000krat dalje, nego je
oddaljen zadnji planet Neptun od
Solnea; 52 milijonov let bi moral vo-
ziti brzovlak, 2 in pol milijona let bi
moral leteti kroglja iz puške, da bi
dosegla tega "sosedu" Solnea, kajti
njegova daljava od nas znaša 41 bili-
jonov kilometrov! 4 in tri četrt leta
bi bili električni valovi na poti iz
Zemlje do sosednega solnea. Pri ta-
kih grozljivih številkah si ni me more-
mo več ničesar predstavljati. Posku-
simo naj z manjšim, bolj človeškim
merilom! Rečimo, da Solnea ne bi
bile dalje od Zemlje, nego eno naše
oko od drugega, in izračunimo, v ka-
kem razmerju bi bila oddaljena od
naših oči ona zvezda v Centauru, pa bi
znašala njena razmerna daljava od
naših oči še vedno 16 kilometrov. In
to je sosed Solnea! Najbližja nam
zvezda izven kraljevstva Solnea in
planetov!

Za take gorostasne daljave v vesol-
jstvu ne zadostuje že več običajna
merila; kako naj si predstavimo, kaj
pomenja pravzaprav daljava bilijonov
kilometrov? Za to so si zvezdoslovci
iznašli primernejše merilo za daljave
zvezd: "svetlobna leta". Izračunalo
se je hitrost, s katero se širi svetloba,
in se je našlo, da preletavajo svetlob-
ni valovi v vsaki sekundi 300.000 kilo-
metrov. Njih hitrost je ista kakor
ona električnih valov. Lahko račun
nam kaže, da rabi svetloba le 1 in čet-
rt sekunde, da prodira od Lune do
Zemlje. Pot pa za prehod ktere rabi
svetloba celo leto, imenuje astronom
"svetlobno leto". Ker ima leto
31.556.926 sekund in se žarki svetlobe
širijo s hitrostjo 300.000 kilometrov
v vsaki sekundi, predstavlja svetlob-
no leto orjaško progo približno 9 in
pol bilijonov kilometrov, za ktero
progo bi rabil brzovlak okolo 12 mi-
lijonov let. Ona najbližja nam fiksna
zvezda, Alpha Centauri, je pa, kakor
se je izračunalo, 4,3 svetlobnih let da-
leč od nas; toraj 4 leta in 109 dni ra-
bižo žarki one zvezde, soseda našega
solnčnega sistema, predno pridejo od
nje do nas. Ako bi ta zvezda danes
ugasnila, mi bi jo videli bleti na ne-
bu še vedno nadaljina 4,3 leta, kajti
toliko časa bi bili njeni poslednji žar-
ki še na poti, predno bi zadeli naše
oko! In ta zvezda, ponavljamo, je
naš sosed! Druge fiksne zvezde so
nam desetak, stokrat še bolj odda-
ljene. Mi že ne moremo meriti njih
daljave, le iz njihove velikosti in več-
je dozdevne nepremičnosti daje se
sklepati njih približna daljava. Po-
larna zvezda je 60. svetla zvezda Ka-
pella v sozvezdju Voznika okolo 70
svetlobnih let oddaljena. Za one z-
vezde, ki jih samo še moremo videti s
prostim očesom in ki jih astronomi
imenujejo zvezde šeste velikosti, so
računi izdali daljavo okroglih 330
svetlobnih let; zvezdice 8me velikosti
so približno oddaljene 780 svetlobnih
let, in one drobne zvezdice, ki tvorijo
v svoji skupnosti med žar Mlečne
ceste, ležijo — kakor se čeni — okolo
4000 svetlobnih let daleč od naše do-
mačije v vesoljstvu.

4000 svetlobnih let! Nima smisla,
da bi premisljal o takih daljavah, da
bi jih hoteli pojmiti; nepojmljivo so
za nas, ravno tako, kakor more bakte-
rija v kapljici vode biti nepojmlj-
iva velikost oceana.

Incorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.
Sedež v ELY, MINNESOTA.

URADNIKI:

Predsednik: FRANK MEDOS, 9483 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Podpredsednik: IVAN GERM, P. O. Box 57, Braddock, Pa.
Glavni tajnik: JURIJ L. BROZIČ, P. O. Box 424, Ely, Minn.
Pomožni tajnik: MAKE KERŽIŠNIK, L. Box 383, Rock Springs, Wyoming.
Blagajnik: IVAN GOVŽE, P. O. Box 105, Ely, Minn.

NAZORNIKI:

ALOJZIJ VIRANT, predsednik nadzornega odbora, 1700 E. 28th St., Lorain, Ohio.
IVAN PRIMOŽIČ, II. nadzornik, P. O. Box 641, Eveleth, Minn.
MIHAEL KLOBUČAR, III. nadzornik, 115 - 7th Str., Calumet, Michigan.

POROTNI ODBOR:

IVAN KERŽIŠNIK, predsednik porotnega odbora, P. O. Box 138, Burdine, Pa.
IVAN MERHAR, drugi porotnik, Bx 95, Ely, Minn.
STEFAN PAVLIŠIČ, tretji porotnik, Bx 3 Pineville, Minn.

Vrhovni zdravnik: Dr. MARTIN J. IVEC, 711 North Chicago St., Soliet, Ill.

Društveno glasilo je "GLAS NARODA."

Drobnosti.

KRANJSKE NOVICE.

Otrok umrl vsled opeklin. Jera Palčič, posestnikova žena iz Vrha, je dne 19. marca t. l. kuhala v kotlu za svinje. Poleg sebe je imela tri in polletnega sinčka Janezka. Med tem, ko je skočila za par trenotkov v bližnjo sobo, je pustila otroka samega pri zakurjenem kotlu. Otroku se je vnela oboka in se je tako opekla, da je vsled tega umrl. Obdolženka pravi, da sta se z možem trudila otroka pri življenju ohraniti in mu pomagala na opekline vosek in olje, kar je tudi že drugim pomagalo, a da tu ni imelo zaželjenega uspeha. Za kazen je dobila tri dni zapora.

Starost lokomotiv v Avstriji. V proračunskem odseku so se nekateri poslanci pritoževali, da je mnogo železniških strojev že 25 let starih. Kaj bo to! Južna železnica vozi še danes na svojih progah tovarne vlake redno z lokomotivami, ki so stare celih 40 let! Tako n. pr. vozi vsak tovarni vlak na progi Trst-Ljubljana še danes brez izjeme z lokomotivami, ki bodo kmalu stare pol stoletja, pa tudi nekateri poštni vlaki se še poslužujejo teh starih devic.

Delavsko gibanje. Z južnega kolodvora v Ljubljani se je odpeljalo v Ameriko 15 Slovencev in 10 Hrvatov, nazaj je pa prišlo 6 Hrvatov.

Uboga tašča! V ljubljansko bolnico je nedavno pripeljal neki nemški Kočevar svojo taščo, da bi jo sprejeli v oskrbovanje. Ženska ima neozdravljivo bolezen in je vsaka pomoč popolnoma izključena. Z ozirom na to so v bolnici rekli Kočevarju naj svojo taščo zopet domov pelje, ker je ne morejo sprejeti. To pa Kočevarju ni bilo po volji. Ogroženo je vpraševal, kako pride do tega, da bi moral živeti in oskrbovati taščo, češ, saj sem vzel mlado ne stare in saj sem že mlade sil, kaj bi imel se staro na vratu. Ker pa ti argumenti niso omehčali bolniškim gospodom srca, jo je vrli Kočevar drugače poskusil. Razodej je bolniškim gospodom, da tašče absolutno ne more več k sebi vzeti, ker se je konduktor dolenske železnice zaklel, da babe za noben denar ne pelje domov. A tudi s tem gotovo jako tehtnim razlogom ni Kočevar ničesar opravil. Čudež se, da bolniški gospodje nečesto verjeti, da bi konduktor dolenske železnice mogel svojo pretajo izvršiti je končno mož odšel s svojo taščo z namenom, da jo spravi v hiralnico.

PRIMORSKE NOVICE.

Samomori vojakov. Dragonski narednik Ivan Rupp, star 29 let, se je ustrelil z revolverjem. — Ustrelil se je tudi pionir Josip Mizerak iz Kolumbove v Galiciji, star 24 let.

Laške provokacije prepovedane. — Vlada je prepovedala "izleta", ki so ju napovedale laške barabe iz Pulja in Lošinja na Cres, da tam uprizorijo škandale ob priliki skupščine hrvaške družbe svetega Cirila in Metoda.

Poizkušeno zastupljenje s pilulami. Tržaški juristi razpravljajo vprašanje, ali je kompetentno za presojo znamenega poizkušnega zastupljenja v zadevi Humerlitz-Hladnik ljubljansko ali tržaško porotno sodišče. Sicer je to vprašanje še gotovo prenapregneno, ker ni še zaključena preiskava proti osumljenemu Hladniku, ki se nahaja v ljubljanskem preiskovalnem

zaporu, a nekateri tržaški juristi naglašajo, da spada zadeva pred tržaško poroto, ker je pustil pisati Hladnik Pincitiju tisto znano pismo Hamerlitzovej gospej.

Svoj čas ste objavili Hladnikov popravek, v katerem je trdil, da je trgovec z vinom in lesom. Hladnik je bil pa tak trgovec, ki se je prav malo pečal s trgovino. Med tržaškimi trgovci je sploh znano, da se je Hladnik le malo pečal z lesno in vinski trgovino. Pravijo, da je Hladnik kupil le dvakrat vino, enkrat je pa zaaral en les.

Nedavno se je izvršila v Trstu še ena lišna preiskava, a znano še ni, za kaj se je šlo, ker tisti, ki so preiskavo izvršili, trdovratno molče. — Konfrontiran je bil nedavno v Trstu tudi znani Pincitini z nekim žranjenikom. Govorilo se je, da bo ta žranjenik še baje igral veliko vlogo v zadevi, ki se tiče poizkušnega logaškega zastupljenja. Pincitini pripravljuje, da ga je ljubljanski preiskovalni sodnik dr. pl. Grasselli zasišal laško. V Trstu se med juristi govori, da da veliko dela v Ljubljani preiskava zapiskov v Trstu zaslanih priš. ker se morajo vsi spisi predstaviti. Govori se tudi, da se zdaj vrše jako obširne grafološke poizvedbe in da je na razpolago že ogromen material. Grafologična izvedena sta v Ljubljani zdaj dr. Robida in cesarski svetnik Franke, baje bo pa glede na zelo obširen material pritegujen še tretji izvedenec.

KOROŠKE NOVICE.

Nesrečni nadporočnik. Iz Celovec poročajo: Nadporočnik Hreglich, ki je vsled nesrečne ljubezni poizkušil samomur z revolverjem in si obstrlel oči, je popolnoma oslepel in bo G. t. m. superarbitriran.

Od vlaka povižen. Nedavno zjutraj so našli na progi pri Otočah pri Celovecu ostanke trupla in obleke neznanega moža, ki je prišel pod vlak. Glasilo, kako pride do tega, da bi moral živeti in oskrbovati taščo, češ, saj sem vzel mlado ne stare in saj sem že mlade sil, kaj bi imel se staro na vratu. Ker pa ti argumenti niso omehčali bolniškim gospodom srca, jo je vrli Kočevar drugače poskusil. Razodej je bolniškim gospodom, da tašče absolutno ne more več k sebi vzeti, ker se je konduktor dolenske železnice zaklel, da babe za noben denar ne pelje domov. A tudi s tem gotovo jako tehtnim razlogom ni Kočevar ničesar opravil. Čudež se, da bolniški gospodje nečesto verjeti, da bi konduktor dolenske železnice mogel svojo pretajo izvršiti je končno mož odšel s svojo taščo z namenom, da jo spravi v hiralnico.

HRVATSKE NOVICE.

Zadnji odmev "veleizdajniškega" procesa. Dne 3. junija je bila v Zagrebu glavna razprava proti srbskemu knetskemu fantu Branku Pajiću, ki služi sedaj pri 27. domobranskem polku. Prva obravnava proti Pajiću se je vršila ob času "veleizdajniškega" procesa. Takrat je bil obdožen, da je klical: "Živio kralj Peter, živio srbski narod!" in obtožen "veleizdaje". Sodišče ga je takrat obsodilo radi motenja javnega mira v 1 mesecno ječo. Na pritožbo je stol se, morice odredil novo razpravo, ki se je vršila sedaj. Obtožbo je zastopal državni pravdnika namestnik dr. Kaurič, obtožena pa dr. Hinković. Po dognani razpravi je sodišče oprostilo Pajića vsake krivde in kazni.

BALKANSKE NOVICE.

Potemkinove vasi v Bosni. Vedno več podrobnosti prinašajo hrvaški listi, kako so bili Hrvatje ob cesarjevem potovanju v Bosno zspostavljeni. Ne samo, da se na kraljevino Hr-

vatsko kot tako ni vzel najmanjši o-zir, da se je cesar skozi Hrvaško peljal ponoči in je ob povratku "hvalježno" odklonil vsak pozdrav v Osijeku, dalje da Hrvatji v Bosni niso smeli kralju izraziti svojih želja, da so se pri okrašenju vladinih poslopj in slavolekih izključili hrvaški emblemi itd. Ampak sedaj se je tudi doznalo, da se hrvaški narodni deputaciji kot taki ni pustilo pred kralja marveč le pod naslovom: hrvaške katoliške laičke deputacije, dasi je bilo v njej tudi mohamedancev in judov, ki se štejejo k hrvaški narodnosti. Šele v zadnjem hipu se je Burian udal, da so smeli Hrvatje kot taki pred cesarja. To je najnovjša pogaja, ki jo je Hrvatvom spekel njih "vroči prijatelj" Pittner v družbi z Grasslom. Končno se sedaj tudi doznava, da vlada ni dovolila kmetom pokloniti se kralju! Kdor pozna bosenske razmere, se vsemu temu ne bo čudil, kajti vedeti se je dalo v naprej, da so merodajni činitelji za cesarjev obisk dobro zaplankali sver s — Potemkinovimi vasi.

Princ Ghika med albanskimi vstajši? Po poročilu iz Albanije se nahaja med uporniki pretendent prince Ghika, ki ščeva prebivalstvo proti Turčiji. Ghika je prišel v Albanijo preko Srbije. Spremljala sta ga dva španska častnika. Turška vlada je razpisala visoko nagrado za onega, ki ji princa izroči živega ali mrtvega.

RAZNOTEROSTI.

Vseslovansko vseničilišče v Pragi? Na novoslovanskem shodu v Sofiji se bode razpravljalo tudi o vseslovanskem vseničilišču v Pragi. To bi se doseglo potem, da bi se na sedanjem vseničilišču oživotvorile jugoslovanska, ruska in poljska stogosa.

Poročni prstan v telovniku. — Na Ogrskem se je hotela ločiti grofica od svojega moža, ker nosi, kadar je na vojaških vajah, poročni prstan v telovniku in živi kakor kak samec. Prva instanca je izrekla ločitev zakona. Druga instanca je pa drugega mnenja, in je vsled tega dvignila prvi sklep, češ, življenje oficirja živečega v tujini ni tako strogo soditi. — Kaj poročila na to kraljevska karija? Vse je radovedno.

Dvojno življenje. Graf Danilov iz Petrograda je bival z ženo in hčerko v Parizu v neki skromni villi. Ko ga ni bilo doma, je pa šel na drug kraj mesta, kjer je majel svoje ljubice bivših pesalke Donatiane elegantno palačo. Slednjice bi pa moral zapustiti Pariz z družino, šel je k ljubici po slovo in pri njej se je ustrelil v senec. Umrl je takoj. In komaj sedaj je prišlo na dan, da je živel čez dan pri ženi, po noči pri ljubici.

Vsenemški poslanec defraudant in samomorilec. Župan občine Oberndorf na Nižje Avstrijskem, bivši Vsenemški poslanec schoenererianec, Franze Hofer se je, kakor smo že poročali, obesil v kleti, ker je defraudiral velike svote. Hofer je vodil v svojem okraju vsenemško politiko. To politično gibanje je porabil za svojo osebno karijero. Postal je župan, poslanec in sploh najvplivnejša oseba. Vodil je tudi upravo društva za skupni nakup sreča. To društvo je imelo čez 60.000 K premoženja. Od tega premoženja je Hofer porabil čez 40.000 kron. Dolgo se je že govorilo, da blagajna ni v redu, toda nihče se ni upal nastopiti proti Hoferju, ker je bil politično preveč vpliven. Prišel je finančni komisar, ki je hotel pregledati knjige. Hofer se mu je umaknil ter se obesil v kleti. Nemški listi hočejo to afero popolnoma zatajiti. Seveda, če bi bil Slovan, bi bilo njihovo obnašanje drugačno.

Zgorela je tvornica za krmila v Holesovcih na Češkem. Škoda znaša nad eden milijon kron. Človeških žrtev ni.

Bančni ravnatelj — tat. V Helsingforsu na Finskem je šef Nordiska-banke povenčuril 120.000 finskih mark.

Strašne muhe so svetovno znane golubačke muhe iz srbskega Podonavja. V velikih trmah so te dni zopet preletele na ogrsko stran ter opakale pastirja in 24-glavo govejo čredo na pašni Pastir je kmalu umrl. A tudi vsa čreda je poginjala.

KRETANJE PARNIKOV.

LA LORRAINE odpluje 23. junija v Havre.
GRAF WALTERSEE odpluje 23. junija v Hamburg.
MAIN odpluje 23. junija v Bremen.

ST. PAUL odpluje 25. junija v Southampton.
KROONLAND odpluje 25. junija v Antwerpen.
KAISERIN AUGUSTE VICTORIA odpluje 25. junija v Hamburg.
ROTTERDAM odpluje 28. junija v Rotterdam.
KRONPRINZ WILHELM odpluje 28. junija v Bremen.
ADRIATIC odpluje 29. junija v Southampton.
OCEANIA odpluje 29. junija v Trst.
BLUECHER odpluje 29. junija v Hamburg.
PRINZ FRIEDRICH WILHELM odpluje 30. junija v Bremen.
LA SAVOIE odpluje 30. junija v Havre.

Kje je? Tukaj nas je pet bratov in iščemo šestega svojega brata JAKOBA NOVAK. Doma je iz Prinečvasi štev. 6, občina Ambrus, Dolensko. Pred petimi leti je bil v Salida, Colo., in sedaj ne znamo nič, kje se nahaja. Kdor izmed rojakov nam naznani njegov naslov, dobi \$10.00 nagrade. Naslov pošljite na: Mike Novak, 612 West Chestnut St., Leadville, Colo. (14-4-147)

VABILO NA IZLET (PIC-NIO), kterega priredi društvo "Večernica" štev. 13 S. D. P. Z. v Baggaley, Pa., v soboto dne 2. julija 1910 na farmi sobrata Antona Tome. — Vstopnina za moške \$1; žene in dekleta vstopnine proste.

Tem potom vlnudno vabimo vse rojake in rojakinje ter vsa sosedna društva, posebno društvo sv. Alojzija št. 13 J. S. K. J., da se tega izleta polnoštevilno udeležijo blagovolijo. Na zeleni trati pod košatim hrastom bode nekaj "fletnega", posebno za mladež.

Za dobro mrzlo pivo, fini prigrizek, za najboljšo godbo in vsestransko dobro postrežbo skrbel bode v to svrhu izvoljen odbor.

Začetek ob 4. popoldan. Čist dobicek je namenjen društveni blagajni.

Za obilen obisk se pripravite! (18-21-6) ODBOR.

OPOMIN.

Tem potom opominjam tistega rojaka, ki se sedaj nahaja v Pittsburgu, Pa., na 57. cesti in mi dolguje 50 dolarjev, da mi kmalo vrne; če ne, obelodanim ga v vseh slovenskih listih s polnim imenom in rojstnim krajem.

Joseph Kos, Pittsburg, Pa. (18-22-6)

IŠČE SE

izurjen in več godbovodja za slovensko godbo v Leadville, Colo. Godba šteje 15 mož, kateri se že eno leto vežbajo ter kakih 20 komadov prav dobro igrajo.

Kterega veseli priti na zapad in je zmogel slovensko godbo poučevati, naj takoj piše na spodnji naslov. Plača je dobra in ne premajhna.

Anthony Krizman, Pittsburg Bar, 127 Harrison Ave., Leadville, Colo. (15-23-6)

NAZNANILO.

Centenim društva v Waukegan, Ill., ktera želijo imeti svoje mesečne seje v Šolski dvorani, se naznanja, da se takoj oglasijo, ker pevsko dramatično društvo "Ljubljaničica" se je preselilo v Anton Šuštaršičev dom. Nas je le 7 članov in lahko zborujemo v vsakem, še tako malem poslopju.

Jakob Nagode, 609 Market St., Waukegan, Ill. (20-22-6)

VAŽNO ZA VSAKEGA SLOVENCA!

Vsak potnik, kateri potuje skozi New York v stari kraj ali pa iz starega kraja, naj obišče PRVO SLOVENSKO - HRVATSKO GOSTILNO S PRENOČIŠČEM August Bach, 137 Washington St., New York City, kjer bode dobro postrežen in na razpolago so vsi čiste sobe za prenočenje. Dobra domača hrana. (14-6 v d)

ROJAKI IN ROJAKINJE, RAZŠIRJAJTE NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK "GLAS NARODA"!

Dr. JOS. LISTER & CO., Aus. 702 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill. Gospodje: Zanima me ponudba, s katero nudite Vašo knjižico brezplačno, in prosim, da mi jo pošljete takoj.

Ime..... Država..... Pošta.....

Kje je FRAN ŠEGA? Doma je iz Travnika pri Loškem Potoku. Slišal sem, da se nahaja nekje v državi Minnesota. Za njegov naslov bi rada zvedela Anton in Frančiška Antončič, 14823 Saranac Road, Collinwood, Cleveland, Ohio.

Kje so ANTON GORJUP, ANTON PETRIČ in IVAN VINTAR? Pred letom dni so bivali na Oglesby, Ill. Kdor rojakov ve za naslov koje-ga izmed omenjenih, naj mi blagovolji naznani, ali pa naj se sami javijo. — Charles Derna, Box 61, Livingston, Madison Co., Ill. (18-22-6)

NARAVNA CALIFORNIJSKA VINA.

NA PRODAJ Dobro črno in belo vino muškatal od leta 1909 po 30 centov gal. reesling 35 c. gal. Vino od leta 1908 črno in muškatal po 40 c gal., reesling 45 c gal. in staro belo vino po 50 c gal. Sladki mošt 24 steklenic \$5.—; drožnik po \$2.50 gal. Vino pošiljamo po 28 in 50 gal. in posodo dam zastonj.

S poštolvanjem STEPHEN JAKSE, Contra Costa Co., Crockett, California

POZOR!

Rojakom priporočam svojo trgovino z urami, verižicami in z drugo zlatino. Imam tudi vsakovrstne prstane z letnoinim znakom, privezke in t. d. Sedaj potujem z biagom po državah Ohio, W. Va. in Pa. JOHN REBOL, box 68, GLENCOE, OHIO.

ROJAKOM NAZNAJANJE.

V poslednjem času so pričeli nekateri Židovi po svetu širiti vest, da pošiljajo novce po telegrafu v staro domovino za 50 ct. stroškov. Da tem stopimo v eno vrsto tudi pri nas, sestavljamo dotični kablecode ter bode v par tednih gotov. Kdor prvič pošlje denar v staro domovino, ni niti misliti, da je to mogoče za 50 ct., ker velja vsaka beseda 32 ct. Urediti se da to le za stalne in večkratne pošiljalce in to izdelujemo sedaj.

Najvarnejša pot pa je le pošiljanje po dosedanji navadi, da v Avstriji izplača vse pošiljatelj c. kr. poštna hranilnica na Dunaju in za Hrvatje kr. poštna hranilnica v Budapešti. Ako je kaka pomota, državne oblasti posredujejo in vse izvedejo; pri kabelnu ali telegrafu so pa pomote na dnevnem redu in brzojavni urad ne jamči za prav nič.

Neumnost pa je misliti, ali pa zadrževati, da pride denar domov v dveh ali treh dneh. Tukaj čaka tak banke, da ima več denarnih nakaznic in to par dni; potem obvesti brzojavno svojega zastopnika o izplačilu, zastopnik pa šele potem piše poštne nakaznice in jih odpravi. Vse to pa traja po sedem ali več dni. Znano pa je, da naše male pošte na deželi nimajo nikdar dovolj denarja v blagajni in ako pride do izplačila, je treba tam čakati, da dobe denar od višjega urada. To je gotovo in vsak razsoden človek ve, da je res. Zato je neumost pošiljati denar po telegrafu, ko vendar končno ne pride preje v roke naslovnika, kakor skozi Dunaj ali Pešto.

Židom je za bussines, ne pa za ugodnost Slovencev!

Za to naj vsak previden Slovenec pošilja denar kakor doslej po

Frank Sakser Co. 82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y. 6104 ST. CLAIR AVENUE N. E., CLEVELAND, O. in sigurnen je, da bode gotovo došel v prave roke kakor se je to zgodilo dosednj že skozi 18 let.

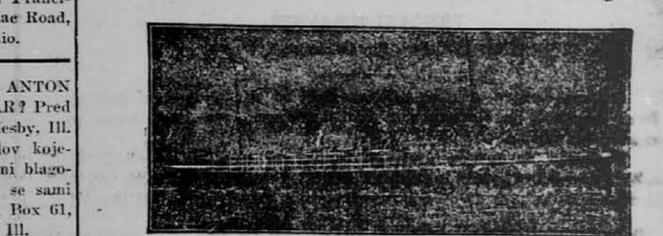
50.000 knjižic ZASTONJ MOŽEM.

Vsaka knjižica je vredna \$10.00 bolnemu človeku. Ako trpite na katerikoli tajni moški bolezni, želimo, da takoj pišete po to čudežno knjižico. V lahko razumljivem jeziku vam ta knjižica pove, kako se na domu temeljito zdravi sifilis ali zastrupljenje krvi, životna slabost, zguba spolne kreposti, revmatizem ali kostobol, organske bolezni, žolodec, jetra in bolezni na oblatih in v mehurju. Vsem tistim, kateri so se že nasitili in naveličili večnega plačevanja brez vsakega vsepa, je ta brezplačna knjižica vredna stotine dolarjev. Ona vam tudi pove, zakaj da trpite in kako lahko pridete do trdnega zdravlja. Tisoče mož je zadobilo perfektno zdravje, tesleno moč in poživljenje potem te dragocene knjižice, ki je zaloga znanosti in vsebuje stvari, ktere bi moral vsak človek znati. Zapišite si, ta knjižica se dobi popolnoma zastonj. Mi plačamo tudi poštnino. Izpolnite odrezek spodaj in pošljite nam ga že danes, na kar vam mi pošljemo našo knjižico v vašem materinem jeziku popolnoma zastonj.

POŠLJITE NAM TA ODREZEK DANES. Dr. JOS. LISTER & CO., Aus. 702 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill. Gospodje: Zanima me ponudba, s katero nudite Vašo knjižico brezplačno, in prosim, da mi jo pošljete takoj.

Ime..... Država..... Pošta.....

Compagnie Generale Transatlantique [Francoska parobrodna družba.]

Direktna črta do Havre, Pariza, Švice Inemosta in Ljubljana Poštni parnik so.

"La Provence"	na dva vijaka	14,200 ton	30,000 konjskih moč
"La Savoie"	"	12,000 "	25,000 "
"La Lorraine"	"	12,000 "	25,000 "
"Le Touraine"	"	10,000 "	20,000 "
"Le Bretagne"	"	8,000 "	15,000 "
"La Gascogne"	"	8,000 "	15,000 "

Glavna agencija: 19 STATE ST., NEW YORK corner Pearl Street, Chesebrough Building.

Parniki odplujejo od sedaj naprej vedno ob četrtkih iz pristanišča štev. 57 North River in ob sobotah pa iz pristanišča 84 North River, N. Y.

LA LORRAINE 23. junija, 1910. LA BRETAGNE 14. julija 1910. LA SAVOIE 30. junija, 1910. LA LORRAINE 21. julija 1910. LA PROVENCE 7. julija, 1910. LA SAVOIE 28. julija 1910.

POSEBNA PLOVITBA V HAVRE:

Lepi parnik "CAROLINE" odpluje dne 25. junija ob 3. uri popoldne. Poštni parnik "CHICAGO" odpluje dne 25. junija ob 3. uri popoldne. Krasni parnik "FLORIDE" odpluje dne 23. julija ob 3. uri popoldne. Parnik na dva vijaka "CHICAGO" odpluje 23. julija ob 3. uri popoldan.

Parniki z zvezdo zaznamovani imajo po dva vijaka.

Za vsebino tujih oglasov ni odgovorno ne upravnistvo ne uredništvo.

Velika zaloga vina in žganja.

Marija Grill Prodaja bela vina po 70c. gallon črno vino po 50c. " Drožnik 4 galone za \$11.00 Brinjevec 12 steklenic za \$12.00 ali 4 gal. (sodček) za \$16.00 Za obilno naročbo se priporoča MARIJA GRILL, 5308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O.

Rojakom naznanje.

V poslednjem času so pričeli nekateri Židovi po svetu širiti vest, da pošiljajo novce po telegrafu v staro domovino za 50 ct. stroškov. Da tem stopimo v eno vrsto tudi pri nas, sestavljamo dotični kablecode ter bode v par tednih gotov. Kdor prvič pošlje denar v staro domovino, ni niti misliti, da je to mogoče za 50 ct., ker velja vsaka beseda 32 ct. Urediti se da to le za stalne in večkratne pošiljalce in to izdelujemo sedaj.

Najvarnejša pot pa je le pošiljanje po dosedanji navadi, da v Avstriji izplača vse pošiljatelj c. kr. poštna hranilnica na Dunaju in za Hrvatje kr. poštna hranilnica v Budapešti. Ako je kaka pomota, državne oblasti posredujejo in vse izvedejo; pri kabelnu ali telegrafu so pa pomote na dnevnem redu in brzojavni urad ne jamči za prav nič.

Neumnost pa je misliti, ali pa zadrževati, da pride denar domov v dveh ali treh dneh. Tukaj čaka tak banke, da ima več denarnih nakaznic in to par dni; potem obvesti brzojavno svojega zastopnika o izplačilu, zastopnik pa šele potem piše poštne nakaznice in jih odpravi. Vse to pa traja po sedem ali več dni. Znano pa je, da naše male pošte na deželi nimajo nikdar dovolj denarja v blagajni in ako pride do izplačila, je treba tam čakati, da dobe denar od višjega urada. To je gotovo in vsak razsoden človek ve, da je res. Zato je neumost pošiljati denar po telegrafu, ko vendar končno ne pride preje v roke naslovnika, kakor skozi Dunaj ali Pešto.

Židom je za bussines, ne pa za ugodnost Slovencev!

Za to naj vsak previden Slovenec pošilja denar kakor doslej po

Frank Sakser Co. 82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y. 6104 ST. CLAIR AVENUE N. E., CLEVELAND, O. in sigurnen je, da bode gotovo došel v prave roke kakor se je to zgodilo dosednj že skozi 18 let.

Podružnice - Split, Celovec, Trst - in Sarajevu. Delniška glavica - K 4.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2 sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 4 1/3 % Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu. Naš zastopnik za Zedinjene države je tvrdka FRANK SAKSER CO., 82 Cortlandt Street, New York.

Podružnice - Split, Celovec, Trst - in Sarajevu. Rezervni fond - K. 300.000.

Podružnice - Split, Celovec, Trst - in Sarajevu. Rezervni fond - K. 300.000.

Podružnice - Split, Celovec, Trst - in Sarajevu. Rezervni fond - K. 300.000.

Podružnice - Split, Celovec, Trst - in Sarajevu. Rezervni fond - K. 300.000.

SLOVAN DELAVSKA PODPORNNA ZVEZA

Vstanovljena dne 16. avgusta 1908.
Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penna.
s sedežem v Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, R. F. D. No 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: GEORGE KOS, 524 Broad St., Johnstown, Pa.
Glavni tajnik: IVAN PAJK, L. Box 328, Conemaugh, Pa.
Pomožni tajnik: ANDY VIDRICH, P. O. Box 523, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: FRANK SEGA, L. Box 238, Conemaugh, Pa.
Pomožni blagajnik: IVAN BREZOVEC, P. O. Box 8, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

JACOB KOČJAN, preds. nadz. odbora, Box 508, Conemaugh, Pa.
FRANK PERKO, nadzornik, L. Box 101, Conemaugh, Pa.
ANTON STRAŽIČAR, nadzornik, Bx 511 Conemaugh, Pa.

POBOTNIKI:

ALOJZIJ BAVDEK, predsednik porot. odbora, Box 1, Danlo, Pa.
MIHAEL KRIVEC, porotnik, Box 324, Primoer, Colo.
IVAN GLAVIČ, porotnik, P. O. Box 323, Conemaugh, Pa.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

S. A. E. BRALLIER, Greve St., Conemaugh, Pa.

Členjena društva, oziroma njih uradniki so uljudno prošeni pošiljati denar naravnost na blagajnika in nikomur drugem, vse druge dopise pa na glavnega tajnika.

V slučaju da opazijo društveni tajniki pri mesečnih poročilih, ali sploh kjerkoli v poročilih glavnega tajnika kake pomanjklivosti, naj se to nemudoma naznani na urad glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Društveno glasilo je "GLAS NARODA"

DEBELUŠKA.

Francoski spisal GUY DE MAUPASSANT. — Prevel DR. IVO ŠORLI.

Več dni po vrsti so korakali razkropljeni ostanki francoske armade skozi mesto. Čete se teh bežečih tolp ni moglo več imenovati. Z dolgimi in zamazanimi bradami, v raztrganih uniformah so se vlekli ljudje lenih korakov in vsi sključeni, brez reda in brez zastav daleč. Vsi do zadnjega so bili videti utrujeni, potni, nezmožni vsake misli in brez vsake odločnosti, kakor da stopajo samo že iz navade in samo zato naprej, da bi ne popadali po tleh, kakor litro bi se ustavili. Posebno kar je bilo pristojevnih oddelkov, sami mirni, vse prej nego bojeviti meščani, mali obrtniki in zasebniki, so se kar krivili pod teže svojih pušk; te male, živahne posil-vojske je bilo prav tako laško spraviti v največji strah, kakor jih navdušiti in razgreti, da so se divje zakadili proti sovražniku — ali pa zbežali pred njim.

Med njimi so se prikazale tuintam kake rdeče hlače, zadnji delčki v velikem spodu popolnoma poraženih divizije; zapeljadaj je prišlo mimo, kar sredi infanteristov, nekaj temnooblečenih artiljeristov, in še redkeje se je zabrisala čez vsa ta žalostna krdela svetla čelada dragonca, ki je capljav v svojih težkih škornjih le z največjo težavo ob strani hitreje korakajočih pešcev.

Potem so prišle cele legije francostrepujev z onimi bobnečimi naslovi, kakor: "Maščevalci porazov", "Prebivalci groba", "Tovariši smrti", a s pravimi banditskimi obrabi.

Njihovi poveljniki, vsi pokrati o orožjem, obšli in v različnih okrajih, ki jih ni bilo mogoče videti, se jim je videlo na prvi pogled, da so postali vojsaki le vsled slučajnih razmer in da so bili imenovani častniki samo radi svojega denarja ali svojih dolgih, marcialnih brkov, so govorili s močnim glasom, pretresejo njihovo mogočno vojno nahte in se vedli, kakor da nosijo sami na svojih hrupnih plečih s smrtjo se borečo, nesrečno francijo; ampak možaki so se bali njih celo svojih lastnih vojakov, in zaničanje roparjev, tator in junakov.

Govorilo se je že, da morajo biti Prusi vsak hip in Rouenu.

Narodna garda, ki je stražila skozi dva meseca z največjo opreznostjo bližnje gozde, postreljala včasih svoje lastne patrolje ter zgrabila v divjo odločnostjo puške, če se je splošil zajec v grmovju, se je bila zdaj vrnila k svojim varnim ognjiščem; naenkrat so bile izginele njih pisane uniforme, njih orožje, vsa njih krovoločna oprema, s katero so stražili še nedavno po vseh jarkih državne ceste tri milje naokrog.

Zadnji francoski vojski so slednje prekročili Seno ter se obrnili čez Pont-Audemer proti Saint-Severju in Bourg-Achardu; za njimi pa je stopal peš med svojima dvema pribojnikoma sam general, proklinjajoč te zbegane čete, s katerimi ni bilo mogoče ničesar več poskusiti, in sam potegnjen v to splošno, strašno pogrezanje velikega naroda; vajenega od vseh vekov samo zmagovati, a ki je ležal zdaj kljub vsemu svojemu junakstvu strti na tleh.

In zdaj je padel nad mesto globok

mir in vse je pričakovalo v grozi in strahu zmagovalcev, premišljujoč, ali niso njihovi ražni in kuhinjski noži le preveč podobni orožju.

Bilo je, kakor da se je ustavilo vse življenje; prodajalne so bile zaprte, ulice mrtvaško tihe; le včasih se je prikazal kak človek izpod strehe ter je pospešil, vsled te splošne tišine le še bolj plašen, tik ob zidu stopajoč, svoje korake.

Polagoma je postajalo to pričakanje tako nezno, da je želel že vsak, naj bi bili sovražniki rajši že tu.

Popoldne onega dne, ki je sledil odhodu francoskih čet, se je prikazalo naenkrat bogveodkje nekaj ulanov ter je jezidilo v diru skozi mesto. Nekoliko pozneje je privrelo čez vzhodno hribe navzdol vse črno tujih polkov, a po česti iz Darnetala iz Boisguillauma sta se valila proti mestu še dva druga oddelka. Prednje vrste treh vojev so se zbrale istočasno na trgu Hôtel de Ville; a tudi vse naslednje ulice so se polnile nemških tram, razvrščujočih se po bataljonih, pod katerih trdimi in nmerjenimi koraki je odmeval tlak.

Povelja v nepoznanem, razkavem jeziku so se odbijala od hiš, ki so bile le videti mrtve in zapuščene, aizza zaprtih zatvornic so opazovale radovalne oči te zmagovite ljudi, ki so bili zdaj po "vojnem pravu" gospodarji mesta, vsega imetja in življenja v njem.

Domačini, poskrbljeni po svojih zastitih sobah, so občutili isto kakor po kakem potresu ali po kaki drugi električni katastrofi, kateri kateri v vsaki vrsti vplivajo in vsaka pomoč zaman; obšla jih je ista groza, ki se nas polasti vselej, kadar vemo, da je razrušen vsak red, poražena vsaka varnost, vrženo pred noge, na milost in nemilost neki brezvestni in brutalni moči vse, nad čemer je čuvala prej človeška oblast ali narava sama. Naj se že strese zemlja in pokoplje pod zidovjem porušeni hiš en cel narod; naj prestopi reka svoje bregove in pomeša med zbesnele valove mrtve človeške in živalske žrtve, tramovje lesa in izruta drevesa; ali naj plane zmagovalna vojska nad nje, ki se branijo, tirajoč jih s seboj v zaporedje, ropajoč in požigajoč v imenu svojega meča ter zahvaljujoč se Bogu za zmago med grmenjem morilnih topov — vse to je strašna šiba, ki žvižga na vso našo vero v večno pravičnost, na vse ono s trudom nam večjepjeno zaupanje u vasstvo božje in človeško razsodnost.

Na vsaka vrata je potkal po en mal oddelek tujih vojakov ter je izginil potem skozi nje. Po zavzetju je prišla zdaj na vsto razdelitev in odkazovanje stanovanj; na premaganih je bilo, da izkažejo zmagovalcem svojo hvalečnost.

Prvi strah je bil kmalu prestan in mesto se je polagoma zopet pomirilo. Po mnogih hišah je obedoval pruski oficer z družino. Nekateri izmed njih so bili dobro vzgojeni in celo tako uljudni, da so pomilovali ubogo Francijo ter izjavljali, da so šli le neradi proti njej. In mnogi so jim bili hvaležni za to; nazadnje pa ni nihče vedel, ali ne bo kdaj potreboval se njihove zaščite. Če je bil eden zadovolj

ljen s hrano in postrežbo, se morda posreči ubraniti drugim, ki bi prišli drugače pozneje v hišo. Čemu sploh žaliti koga, ki ima vso oblast nad nami? In vrhutek bi kazalo to ravnanje bolj predržnost nego junštvo.

In mimogrede rečeno, predržnost bogme ni več slaba stran častitih Rouencev, kakor v njih mekdanjih slavni dnevi, ko se je proslavilo njih mesto, pred vsemi drugimi. — Izvajali so temveč iz priznane francoske uljudnosti najskrajnejše načelo, da je vsakekor dovoljeno biti v ožjem družinskem krogu s sovražnikom kolikor hočeš ljubeznivi, samo da se ne kažejo na zunaj, izvnu svoje hiše z njim domačega in preveč prijaznega. Zunanaj se niti poznali niso, če so se srečali ali v hiši so radi govorili z Nemci in vsak večer je ostal "gospod" gost dalje časa med njimi ter se je grel pri skupni peči.

Tako se je zdelo mesto kmalu čisto kakor poprej. Francozi sami sicer še niso hodili iz hiš, ali Prusi so se izprehajali popolnoma po domačem okrog. Sicer pa niso kazali nemški huzarski častniki preprostim meščanom skoraj nič več zaničevanja nego domači, ki so popivali zdaj leta po istih kavarnah; kvečemu da so rožljali Prusi nekoliko bolj arogantno s svojimi sabljami po tlaku.

Toda vseno je bilo nekaj v zraku, nekaj subtilnega, neki tuj, neznošen prišček, neki neznan, duh, — duh po podjarmljenju... Vse ga je bilo polno tega duha, stanovanja in ulice, mešal se je celo med jedi ter ležal na človeku, da se ti je zdelo kakor da nisi doma, da potuješ po tujini, med kakim barbarskim, nevarnim plemenom. Zmagovalci so zahtevali denarja, mnogo denarja, in domačini, sicer skoraj sami bogati ljudje, so plačevali. Ampak čim premožnejši je takle normandski trgovec, tem bolj trpi radi vsakega delčka svojega imetja, ki mu uide iz njegovih in preide v tuje roke.

Pri tem pa se je zgodilo večkrat, da so potegnili mornarji in ribiči dve ali tri ure pod mestom proti Croisetu, Dieppedalhu ali Biezzartu iz dna reke že vse prepito truplo kakega Nemca, zabodena z nožem, ali pobitega z ostrim kamnom in vrženega potem čez držaje kakega mostu. Blato se je bilo zagrnilo čez te žrtve strašnega, včasih tudi opravičenega maščevanja, čez vse to skromno junštvo in čez vse te neme borbe, bolj nevarne nego bitke pri belem dnevu in vendar brez vsakega plačila.

Sovrašstvo do tujcev je rodilo še vedno može, ki so bili pripravljeni umreti za veliko idejo.

Toda ko niso zmagale zahtevali od meščanov nič drugega nego strogo pokorščino za svoje ukaze in jim ni mogel nihče očitati le enega izmed vseh onih grozodejstev, ki so jih baje poročali, kamor so prišli, so preteli ljudje misliti že zopet na svoje opravke. Tako so imeli nekateri najnujnih opravkov v Havru, ki je bil še vedno v francoskih rokah, in hoteli so poskusiti, ali bi se jim ne posrečilo priti tja, do Dieppa najprej po suhem in potem z ladjo dalje.

Zatepli so se k nemškimi častnikom, katerih znanje jim je prišlo zdaj tako prav, in po njihovem posredovanju jim je vrhovni general res dovolil odpotovati.

Najli so si torej velik četveroprežen omnibus, ter so sklenili, da odpotujejo v terek jutraj še pred zorom, da se odtegnejo pač vsaki pozornosti. Zadnji čas je bil strdij silen mraz, vso nočjo in v ponedeljek so prepregli težki, temni oblaki nebo. Ob

treh popoldne je prišel naletovati sneg, ki je padal potem nepretrgoma vse večer in vso noč.

Ob petih zjutraj so se zbrali potniki — deset po številu — na dvorišču hotela de Normandie, kjer so imeli shranjen svoj voz.

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

SAMO NEVEDNI IN NEISKUŠENI ZDRAVNIKI

oglašajo po časopisih in se smatrajo zmognimi zdraviti raznovrstne bolezni. Ti zdravniki počešajo potom oglasov bolne Slovence na to pripraviti, da jim svoje zdravje poverijo. A naši rojaki niso tako nespametni, da bi jim svoje zdravje poverili in se dali od takih neiskusnih in nevednih mazačev zdraviti. Vsakemu iz med naših rojakov je znano, da nijednemu zdravniku ni mogoče ozdraviti vseh bolezni. Nekateri zdravniki so zmogni ozdraviti te bolezni, toda ne razumejo zdraviti vseh bolezni. Naprimer zdravnik, kateri je zmogen ozdraviti tuberkulozo, bi morda ne bil zmogen ozdraviti srčne napake ali kake druge bolezni. Vsled tega imamo v sedanjih modernih časih sloveče bolnišnice in zdravniške zavode. V takih bolnišnicah in zdravniških zavodih najdete najiskusnejše in največje zdravnike, kateri skupno razumejo ozdraviti vsako in vse bolezni. Ako trpite na pljučah, je zdravnik tu, kateri vam zdravi pljuča, in ozdravi te bolezni, ako trpite na slabi krvi, je zdravnik tu, kateri Vas ozdravi te bolezni in ako trpite na kakej drugi bolezni, je zopet zdravnik tu, kateri Vas ozdravi na onej bolezni, in tako skupno zdravniki zamorejo ozdraviti vse bolezni.

Na tej podlagi je ustanovil Dr. E. O. COLLINS ustanovil THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE kateri zavod zavzema danes prvo mesto ter je izmed najslavnejših in najmodernejših zavodov na vsemu. Zdravniki v THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE ne prakticirajo zdravil ampak so največji in najiskusnejši zdravniki, kateri skupno so že ozdravili vsakovrstne bolezni, ter so zmogni ozdraviti tudi vas.

Ker imate toraj ta sloveči zavod na razpolago, ne spoustavljajte vašega zdravja in življenja, zdravnikom kateri oglašujejo po časopisih in o katerih še nikdar čuli niste. Ne spustite se jim na limanice samo radi tega ker vidite njih slike v oglaših in raznih časopisih. Samohvala teh zdravnikov je sicer jako velika, a uspeh in njih znanost je jako slabo.

Brez izjeme, kako bolezen imate, pišite takoj v svojem materinem jeziku ali pa pridite osebno v THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE in prepričali se bodeate da ste tudi vi izmed tosenih ozdravljencev kateri so pripravljeni potrditi, da so poskusili prej raznovrstno zdravljenje, kateri vam pa niso zamožli pomagati in ozdraviti, nakar ste se končno obrnili na THE COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE kjer ste našli takojšnjo pomoč ter bili potom metode teh slavnih zdravnikov zopet popolnoma ozdravljeni.

V tem slavnem zavodu, je bilo ozdravljenih, v pretečenih 14 letih več bolnikov kakor skupno pri vseh ostalih zdravnikih. Vse kar vam je storiti obrnite se zaupno v ta zavod kjer vam bode takoj pomagano. V dokaz povolnih uspehov, vam leži na razpolago na tisoče zahvalnih pisem od ozdravljenih bolnikov iz vseh delov sveta, kateri so že obupali nad svojim zdravjem, a potom metode zdravnikov THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE pridobili zopet zaželeno in trdno zdravje, katerega se še dandanes vesete. Vsa pisma naslovite na Dr. S. E. Hyndman, vrhovni ravnatelj;

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

140 W. 34th St., New York City

URADNE URE SO: vsaki dan od 10 do 5 ure popoldan. Ob nedeljah in praznikih od 10 do 1 ure popoldan. Vsaki torek in petek zvečer od 7 do 8 ure.

Rojakom v Illinois na znanje.

Naš stalni in rojakom v Ameriki deloma dobro poznani potnik in zastojnik naših listov,

MR. JANKO PLEŠKO

se mudi v državi Illinois, kjer bodo rojake obiskal. — Kakor v prejšnjih letih, tako je tudi sedaj pooblaščen nabirati naročnino za lista "Glas Naroda" in "Hrvatski Svijet". Uverjeni smo, da ga bodo rojaki radi sprejeli in da mu bodo šli ravno tako na roko, kakor v prejšnjih letih. Onim pa, ktere običe morda v prvič, ga kar najtoplejše priporočamo.

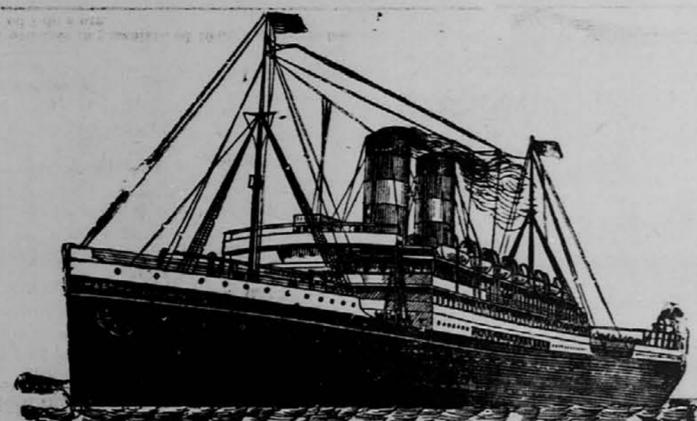
Upravništvo "Glasa Naroda".

Za vsebino tujih oglasov ni odgovorno ni upravništvo ni uredništvo.

Avstro - Amerikanska črta

[preje bratje Cosulich]

Najpripravnejša in najcenejša parobrodna črta za Slovence in Hrvate.

Novi parnik na dva vijaka "MARTHA WASHINGTON".

Regulerna vožnja med New Yorkom, Trstom in Reko.

Cene vožnih listov iz New Yorka za III. razred so do:

TESTA	35 00
LJUBLJANA	35 60
REKE	35 00
ZAGREBA	36 20
KARLOVCA	36 25

II. RAZRED do,

TRSTA ali REKE ..... \$50.00, 55.00 | 60.00

PHELPS BROS. & CO., Gen. Agents, 2 Washington St., New York

POZOR rojakil!

Kdor kupuje uro ali druge slatnino, a a j rlike po lepo ali kani slovenski cenik. Cene so zelo nizke, ostroje se na blaga. Mi posiljamo bolšina in svetelna darila direktno v stari kraj in jamcino za spovnetj. Pišite danes po cenik.

BERGANCE, WIDETICH & CO., 1422 Arapahoe St., Denver, Colorado

POZOR ROJAKI!

Podolcem času se mi je posrečilo iznajti pravo Alpen tinkturo in Pomalo proti izpadanju in zarast las, kakoršne se dosedaj na svetu ni bilo, od katere možkim in ženkim soiti in dolgi lasje vsakim popolnoma zrastejo in ne bodo več izpadali, ter ne ostave. Ravno tako možkim v 6 tednih krasni brki popolnoma zrastejo. Reunamine a v rokah nosah in kričih v 8 dneh popolnom odranim, kurja očesa, bradavice, potne noge in ozebline se popolnoma odstranijo. Da je to resnica jamčim s \$50. Pišite po cenik katerega pošljem zastonj.

JAKOB VAHČIČ, P. O. Box 69 CLEVELAND, C

Samo \$2.25

veljajo trije zvezki

"VINNETOU" Rdeči Gentleman

in šest zvezkov

V PADIŠAHOVEJ SENCJI.

Zvezki so obširni ter obseza vsak nad 200 strani. Zabavno berilo za odgnati dolg čas. Poštine prosto dobiti pri:

SLOVENIC PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., New York, N. Y.